

50 kop.

ÜKS KIRJU KIMP

HOLGER PUKK

Üks kirju kimp

HOLGER PUKK

Üks kirju kimp

KIRJASTUS „EESTI RAAMAT“ · TALLINN 1979

Muinasjutud

UUS LOOM

Oinas puksis ühte ja puksis teist. Virutas varsa uppi ja kutsika kukerkuuti. Lõi puksti pullikest ja valusasti vasikat. Sellest tõusis palju paksu pahandust. Loomade nõukogu ei jõudnud kurtmisi ära kuulata.

„Va ohmu oinas!“

„Va tige loom!“

„Va pahur peletis!“

„Mis ta endast mõtleb!“

Niimoodi põlastati, niimoodi kurjustati.

Loomade nõukogu nõudis oina aru andma, oma kaklemist kahetsema. Oinas tuli, nina norus, ja ütles:

„Aulik nõukogu! Olen süüdi. Olen sügavasti süüdi. Aga vabanduseks lubage lausuda: mina mõtlen suuri mõtteid. Mina plaanitsen plaanide plaane! Sellepärast vajan vaikust. Kuid kutsikas klähvib, varss hirnub, pull mõirgab, vasikas möögib. See segab mõtete mõtlemist!“

Nõukogu hakkas naerma:

„Kuule upsakat uhkeldust!“

„Va oinas, või tema mõtleb! Mida sa oled välja mõelnud!“

Ja nõukogu nõudis:

„Sina, ülbe oinas, pead ümber kasvama. Pead uueks loomaks saama. Lahkeks, sõbralikuks, südamlikuks... Võta hobusest eeskujul!“

Hobune istus nõukogus kõige kõrgemal toolil. Andis sealt sõna ja kinnitas otsuseid. Uhkust ja upsakust ei sallinud, looderdamist ei lubanud. Kurtmist ei kannatanud. Kohe kopsas kabjaga lauale ja lausus:

„Aitab lahjast lorst! Asu asja juurdel!“

Eks mõnigi tõmbas mokad mossi. Aga mis parata. Tuli napimalt nentida. Tuli asjalikumalt arutada.

Oinalugu sai otsa. Loomad läksid laiali.

Oinas kepsis hobuse juurde ja ütles:

„Hüva hobune! Aita mind uueks loomaks saada. Anna mulle oma nime esimene täht! Oinas – see kõlab lausa labaselt. Aga hoinas on hoopis suursugusem! Ah, kuidas kord kõlaks: hoinas, hhoinas, hhhoinas! See oleks nagu üks aukartlik ohe! Uuel, laitmatul loomal peab ka uus, noobel nimi olema!”

Hobune ei teinud h-tähest numbrit. Temal oli üsna ükskõik, kas olla hobune või obune. Peaasi, et tööd tehtud ja asjad aetud.

„Võta, kui see aitab sind vanadest viguritest vabaneda!” hirnatas hobune. Ja oli sellest hirnatusest peale obune. Oinast aga sai silmapilk hoinas.

Järgmisel päeval kõndis hoinas nõukogu koosolekule ja kuulutas kõva häälega:

„Ma olen nüüd ümber kasvanud. Ma olen uueks loomaks saanud. Mu nimi on nüüd hoinas! Hhoinas!”

„Hoo!” hüüatas nõukogu. „Hoinas! Hoo! Kuidas see kõlab! Kui peen ja suursugune loom on temast saanud! Hhoinas!”

„Hoopis suursugusem kui ooo-ga obune!” kinnitas keegi, kes armastas kõlavaid kõnesid kõlistada.

„Muidugi! Muidugi!” nõustus nõukogu. „Obune – see on nii labane!”

„Maha obune!” hüüdis kõnede kõlistaja. „Helagu hoinas!”

„Hoinas! Hoinas! Hoinas!” karjus kogu nõukogu kooris. Ja hoinas juhatati kõige kõrgemale kohale.

Aga kutsikas, pullike, varss ja vasikas said nüüdsest peale veel valusamini vatti, sest nõukogu otsustas:

„Meie suursugune hoinas mõtleb suuri mõtteid. Kes segab, saab sarvega!”

NÖÖPAUGUSÕDA

Uks hall kass läks poodi ja ostis endale kolm nööpi. Ühe punase, ühe rohelise, ühe kollase.

Siis tõttas kass koju. Võttis kasuka maha ja õmbles nöö-

bid ette . . . Ei, mitte ette, vaid taha. Kes neid nööpe kõhu all näeb! Kass õmbles nööbid selja peale ritta.

See tehtud, tõmbas kass kasuka uuesti selga. Tõmbas selga ja lippas õuele.

Kõndis seal tähtsalt ringi. Saba püsti, vurrud kikkis. Kolm nööpi särased päikeses. Uks punakalt, teine rohekalt, kolmas kollakalt. Seda nägid õueloomad. Seda märkasid õuelinnud. Nägid ja tulid kassi ümber kokku.

„Va hiirepaun, küll on ikka alp!“ mökitas kits ja väristas habet.

„Alp-alp, alp-alp, jah-jah!“ kiitsid varblased järele.

Siis küsis kukk:

„Kuule, kass, miks sul üks nööp on lotipunane?“

Kass vastas:

„Vanamemme palitu ees on punased nööbid. Kõik kiidavad, et küll on ilus! Sellepärast, voh!“

„Ah-või-nii-ii!“ kires kukk ja sibas punast nööpi ostma.

Siis küsis lammas:

„Kuule, kass, miks sul üks nööp on rohuroheline?“

Kass vastas:

„Perenaise kleidi ees on rohelised nööbid. Kõik kiidavad, et küll on ilus! Sellepärast, voh!“

„Ah-ah-aa . . .!“ mägis lammas ja jooksis rohelist nööpi ostma.

Siis küsis eesel:

„Kuule, kass, miks sul üks nööp on kaerakollane?“

Kass vastas:

„Peretütre pluusi ees on kollased nööbid. Kõik kiidavad, et küll on ilus! Sellepärast, voh!“

„Ih-ah-nii . . .!“ hirnus eesel ja traavis kollast nööpi ostma.

Siis küsis koer:

„Kuule, kass, miks sul iga nööp on isevärvi?“

Kass vastas:

„Punane nööp on ilus. Roheline nööp on ilus. Kollane nööp on ilus. Kolm ilusat nööpi kokku on kolmekordselt ilus! Sellepärast, voh!“

„Ah-jah! Õigus-jah!“ haugatas koer ja silkas kolme isevärvi nööpi ostma.

Õue peale jäi kass üksi. Kõik olid poodi kihutanud. Ka kits, ka varblased, ka savipesa pääsukesed.

Aia otsa lendas harakas. Kõigutas saba. Takseeris ja vaatas. Näh, kassil säravad nööbid seljal! Harakas lendas ligi, katkus nööbid ära ja — aidaa! metsa oma pesasse.

Õueloomad jõudsid poest tagasi. Õuelinnud niisamuti. Kõik olid nööpe täis tipitud. Kes punaseid, kes rohelisi, kes kollaseid, kellel oli iga nööp isevärvi. Sära kui palju! Võtab või silmad kirjuks!

Kits nägi nööpideta kassi ja mökitas:

„Va hiirepaun, mis tema ka ilust teab! Hall nagu tuhalabidas!“

Varblased kiitsid järele:

„Ilust-ilust ei-tea, ei-tea, jah-jah!“

Harakas lendas aia otsa. Kõigutas saba. Takseeris ja vaatas. Sära oli palju, sära tegi kadedaks. Sära tegi hirmsasti kadedaks. Viimaks harakas kädistas:

„Kallis rahvas! Nööbid teil on, aga nööpauke ei ole! Ei ole, ei ole!“

„Pole vaja! Pole tarvis!“ hüüdsid kõik ühest suust.

Harakas katsatas naerda ja kädistas kahjurõõmsalt:

„Siis, siis ei ole teil ju ka nööpe tarvis! Ei ole, ei ole!“

Kõik jäid tummaks.

Aga sära?

Aga ilu?

Aga uhkus?

Aga sära-ilu-uhkus üheskoos?

„Jah-ah, õige-jah!“ haugatas viimaks koer. „Ma tõmban igale kasukale nööpaugud sisse!“ Ja vedas lõuad sedamaid irvi.

„Mina jälle puurin nööpauke nokaga! Noo-kaa-gaa!“ kires kukk ja kõigutas nokka.

„Või tükite kasuka kallale! Ei lähe läbi!“ kukkus eesel takka üles raiuma.

„Eks katsuge puurima tulla!“ kõigutas kits sarvi.

Nii tõusis suur möll ja kaklus. Täitsa nööpaugusõda kohe. Lendas sulgi ja karvu ja nööpe. Ainult hall kass jäeti rahule.

Aga harakas korjas kõik säravad nööbid kokku. Korjas kokku ja kandis metsa, oma pesasse.

Ja ükski õueelanik ei tea tänapäevani, kas ilu algab nööbist või nööpaugust.

TARKPEA

Jänesepapa õpetas poega:

„Kaks korda kaks on neli.“

Jänesepoeg ei vastanud midagi. Ta oli seda tarkust juba sada korda kuulnud.

Jänesepapa küsis:

„Noh, pojake, kui palju on kaks korda kaks?“

„Üks!“ viskas jänesepoeg üle õla.

„Kuidas üks? Neli ikka! Kas see sulle siis pähe ei jää!“ vihastas jänesepapa.

„Üks jah!“ kinnitas jänesepoeg jonnakalt. Nüüd tahtis ta papat juba lihtsalt õrritada.

„Sa ajad midagi sassi,“ sõnas jänesepapa hästi leebelt. „Näe, siin on kaks esijalga. Ja siin on sul kaks tagujalga. On ju kaks korda kaks jalga. Palju see kokku teeb? Neli! Eks ole, sul on kokku neli jalga.“

Jänesepoisi silmades välgatas kaval tuluke. Ta ütles:
„Jalgu on mul neli. Aga kaks korda kaks jalga on üks.“
„Sa oled nupust täitsa nikastanud,“ lõi jänesepapa lootusetult käpaga.

„Ega ei ole küll!“ hüüdis jänesepoiss vastu. „Kaks korda kaks jänesjalga on üks jänes!“

„Ku... kuidas?“ kikitask jänesepapa kõrvu.

„Väga lihtsalt!“ seletas jänesepoiss tähtsa moega. „Ainult jalad ei tähenda tuhkagi. Utle sulle: neli hundijalga – sa ei liiguta kõrvagi. Aga ütle: hunt – kohe paned plagama!“

„Noo-noo, kuidas sa oma isaga räägid...“ seadis jänesepapa end pahandama.

Jänesepoiss ei teinud papa noo-noo'st väljagi. Ta kinnitas kähku:

„Nii et kaks korda kaks on just nimelt üks! Selge!“

Jänesepapa pobises endale midagi nina alla ja kebis eemale. Hulk aega ei saanud ta kuskil rahu. Ei maitsenud talle süök ega jook. Ta aina mõtles ja mõtles. Ja mida kauem ta mõtles, seda selgemaks talle sai, et tema poeg on tarkpea. Suur tarkpea! Kaks korda kaks ratast on lihtsalt neli ratast. Aga kui ütled: üks auto! – siis on see hoopis midagi muud! Siis on see tulesilmadega koletis! Öösel võib ta su maanteel kergesti alla ajada.

Jaa, poiss on tarkpea. Ennenägematu tarkpea!

Kibekähku tõttas papa õpetatud jäneste akadeemiasse. Lõi ukse tagumise koivaga lahti. Kargas otseteed presidendi kabinetti.

Jänesepapa jutt jooksis nagu allikavesi.

President ainult noogutas. Jah-jah, too poiss on tarkpea! Kui juba papa seda kinnitab, siis pole asjaloos enam mingit kahtlust.

Kohe järgmisel päeval ülendati jänesepoiss õpetatud

jäneseks. Ukskordühe tabelisse aga tehti parandus. Nüüd seisis seal punaste numbritega: kaks korda kaks on üks. Selle rea taha maaliti tähed T ja P. See tähendas Tark Pea. Nüüdsest peale oli see jänesepoisi aunimi.

Tuli sügis. Jäneseriigis hakati elanikele talvemoona jagama. Norm oli ammuilma teada: kaks kotti kapsast hinge peale.

Lao juurde kalpsasid jäneseit ja jänesetaat. Tere-tere, nii ja naa, siin me oleme, oma kotid kaasas...

Laojanes lõi ükskordühe tabeli lahti. Seal seisis punase kirjaga: kaks korda kaks on üks.

Ja jänese paar saigi ainult ühe koti kapsast.

Teine paar niisamuti.

Kolmas-neljas täpselt niisama palju.

Ega viiendalgi paaril paremini läinud.

Ja kuuendal, ja seitsmendal...

Juba kadripäevaks oli jäneseriigi rahval nälg käes. Kevadeks polnud riiki enam ollagi. Kes kõnges kodus, kes vantsis võõrsile, jalad risti all. Eks ikka neid paiku otsima, kus kaks korda kaks oli veel neli.

Ainult õpetatud jänesel Targal Peal polnud häda midagi. Tema käis teistes jäneseriikides ühtepuhku külas. Tema tutvustas seal oma ajaloolist avastust. Ja ega õpetatud külalist siis tühja suuga jäetud. Oh eil! Ole aga mees ja lase hea maitsta!

LUUD JA LABIDAS

1.

Labidas ei viitsinud enam kaevata. Ta hüppas mullahunni-kult alla ja ütles luuale:

„Mina hakkan ka pühkima!”

„Eks sa hakka!” vastas luud.

Labidas astus mööda tänavat ja kõigutas end hoogsasti kahele poole. Ikka vasakule ja paremale. Ikka vasakule ja paremale. Labida ots rapsas vastu kive, nii et sädemed lendasid.

Kui labidas oli enda hingetuks vehkinud, jäi ta lõõtsutama ja ütles luuale:

„Kas nägid, kuidas ma töötasin!”

„Nägin küll,” vastas luud. „Sädemeid oli kõvasti. Aga nüüd kao eest! Mul vaja tänav puhtaks pühkida!”

2.

„Teeme võidu!” ütles luud. „Sina kaevad, mina pühin!”

„Teeme jah võidu!” oli labidas nõus.

Luud pühkis hoolega. Pikk pargitee sai kenasti puhtaks.

Labidas kaevas usinasti. Auk oli peagi suur ja sügav.

Siis hakkasid luud ja labidas arvama, kumb on võidumees. Arvasid, arvasid, kuid ei osanud ära arvata. Pikk puhas tee, suur sügav auk — eks katsu ütelda, kumb töömees paremini töötas!

Võistluspaigale tuli pargivaht.

„Näe, kui ilus puhas tee!” kiitis ta rõõmsalt. Aga kohe läks tal kulm kortsu ja ta pahandas:

„Kes selle augu siia keskpaika teed on kaevanud!”

Labidas ohkas ja soovis luuale võidu puhul õnne.

3.

„Kuule, luud,” ütles labidas, kes kuurinurgas konutas. „Sul on kaks võru. Kingi üks mulle!”

„Mis sa sellega teed?” küsis luud.

„Mu laba hakkas varre otsas logisema. Panen võru ümber laba kaela. Siis saan jälle kaevata!“ kostis labidas.

„Mul on kaks võru... Tal pole ühtegi... Ega see õiglane ole...“ mõtles luud ja andis ühe võru labidale.

Labidas pani võru ümber varre. Aga abi polnud sellest kõige vähematki. Ei vitsast võru jaksa labidalaba varre otsas hoida! Laba logises ikka endistviisi. Kaevata ei saanud üldsegi.

Luud läks pühkima. Aga viht ei seisnud enam varre otsas paigal. Vänderdas aina sinna ja tänna. Ei üksainus võru teda hoida suutnud! Ja pühkimisest ei tulnud midagi välja.

Nüüd konutavad luud ja labidas mõlemad kuurinurgas.

ÜKS RATAS JA TEINE RATAS

1.

Kaariku all oli kaks ratast. Üks oli uuevõitu ja veeres lahedasti. Teine juba vana, see veeres kah, aga kiuksus ja kägises, nagu tehtaks talle liiga.

„Oh-oh, ei jõua...“ soigus vana ratas.

„Mis sa vigised, pane aga auru juurde!“ pahandas uus ratas.

„Veereme natuke aeglasemalt!“ palus vana.

„Või mina peaksin sinu pärast venima!“ põlastas uus. Ja veeres vaata et veelgi kiiremini. Haledasti kägisedes püüdis vana temaga sammu pidada.

Siis käis rask! Kaarik vajus viltu ja jäi seisma. Vana ratta jõud oli üles öelnud. Uus ratas punnis üksinda mis jaksas, aga veerema ei pääsenud, kaarikut paigast ei saanud.

2.

Töökoja seinä ääres seisis kaks elatanud ratast. Üks jalgratta, teine auto oma.

Seisid ja seisid, viimaks hakkasid ajaviiteks mälestusi heietama.

Autoratas ütles:

„Küll oli tore maanteel kihutada... Tuul vuhises, rattad sahisid...“

Jalgratta-ratas ütles:

„Nii mõnus oli mööda imeilusaid metsateid veereda... Linnud laulsid, puud kohisesid...“

Tuli meister ja pani autoratta auto alla, jalgratta-ratta jalgratta alla. Siis läksid mõlemad sõiduriistad liikvele. Aga autoratas logises ja vänderdas ja polnud temast õiget asja. Ka jalgratta-ratas logises ja vänderdas ja polnud temastki õiget veerejat.

Meister raputas pead ja läks mutrivõtit otsima.

Töökoja seinä ääres said elatanud rattad jälle kokku. Olid natuke aega vait, siis naeratasid häbelikult. Ja autoratas ütles:

„Küll oli tore jälle maanteel kihutada...“

Jalgratta-ratas ohkas:

„Küll oli kaunis jälle metsateel veereda...“

Ütlesid nõnda, aga teineteisele silma ei vaadanud.

3.

Päike paistis, tuul oli mahe, maantee kuiv ja sile nagu toapõrand. Mööda teed veeres kaks ratast. Kaks suurt tõllaratast. Nad veeresid kiiresti-kiiresti, sest neid oodati. Hobused olid lõhkuma hakanud, tõlla kraavi tõmmanud... Jah, ja

nüüd oli kahte uut ratast hädasti vaja. Tõllas istus kuller. Tema kirjapaunas oli väga kiire teade.

Nobedasti veeresid kaks ratast mööda siledat teed. Päike paistis, mahe tuul jahutas kodaraid.

Aga siis sai sile maantee otsa. Algasid muda ja augud, pori ja loigud. Ime, kuidas see tõld siit läbi pääses!

Uks ratas jäi seisma ja ütles:

„Mina edasi ei tule! Siin suma rummuni sees, ja vaata – ei saagi välja!”

„Aga tõld? Aga kiire teade?” kokkus teine ratas.

„Aga, aga...” osatas esimene ratas. „Aga kui jään kuskile poriauku pehastama, kes mulle selle eest aitäh ütleb!”

Ja esimene ratas keeras kenale kuivale metsateele. Seal oli nii mõnus veereda ja loodust nautida.

Teine ratas aga rühkis edasi. Pladistas lompides, vänderdas aukudes, pressis läbi muda ja sopa. Ta oli peaaegu küljeli kukkumas, aga ajas enda jälle püsti. Ta arvas, et enam ta ei jaksa, aga jaksas veel natuke ja siis veel natuke...

Viimaks oli ta seal, kus tõld kraavis upakil seisis, kus kuller rahunult edasi-tagasi kõndis.

„Häh, üksainuke ratas!” vihastas kutsar. „Mis kasu mul sellest on! Kahte läheb vaja!”

Ta virutas surmväsinud rattale jalaga. Ratas loperdas kaldast alla ja vajus kraavipõhja kummuli.

4.

Vanaisa oli pojapojale ojavette vesiratta teinud. See käis ühtevalu ringi ja lobises lõbusasti. Auto oli maanteelt kraavi sõitnud, rooliratas oli lahti tulnud ja lepapõõsasse veerenud. Nii said vesiratas ja rooliratas ojakäänus kokku.

„Tere-tere tule-tulemast!” sulises vesiratas. „Kes sa oled, kust sa tule-tuled?”

„Mina olen rooliratas, mina keeran autorattad sinna-poole, kuhu on vaja sõita,” kostis rooliratas.

„Kuule-kuule, miks sa selle-selle auto siis kraavi küljeli keerasid?” imestas vesiratas.

„Ega mina!” vihastas rooliratas. „Autojuht keeras! Va tolajüri!”

„Tola-tola...” naeris vesiratas sulinal. „Nii et hoopis sind keera-keerataksel!”

„Autojuht keeras mind, mina rattaid, rattad kogu autot... Uks keeras ühte, teine teist. Nii käib see elus ikka!” selgitas rooliratas.

Seda kuuldes muutus vesiratas väga kurvaks ja ütles endamisi:

„Mind ajab vesi-vesi ringi, aga mina-mina ei tee enam mida-midagi... Mina olen täitsa-täitsa ilma-ilmaasjata...”

Varsti tuli vanaisa pojapojaga oja äärde. Nad olid just autoõnnetust vaatamas käinud. Ja nende mõlema meel oli väga rusutud.

„Kuule, meie vesirattal on täna justkui kurb hääl,” ütles vanaisa.

„Jah, ta ei lobisegi lõbusalt!” imestas pojapoeg.

„Küll on kahju!” ohkas vanaisa. „Ma nii lootsin, et ta suliseb meie meeled rõõmsamaks.”

Niipea kui vanaisa seda sai öelnud, hakkas vesiratas lõbusasti laulma. Ja laulab nõndaviisi tänapäevani. Tema laulu on kuulamas käinud juba mitme põlve vanaisad oma pojapoevadega.

Rooliratas aga tukub põõsas ja on kõigi poolt unustatud.

Argipäevalood

SUUR LUMEPALL

Mati teeb alati ainult suuri asju. Sest suured asjad on hästi näha ja hästi kuulda.

Väikest vitsa ei karda ükski laps. Suurt malka pelgab iga-mees. Vaikne nutt ei kutsu kedagi lohutama. Kõva kisa paneb vanaema jooksuma. Väike sületäis ei hakka kellelegi silma. Suure eest saab tingimata kiita.

Niisugune arukas poiss on Mati.

Eile hakkas ta kooliõues lumepalli veeretama. Mitte pisi-kest nagu põlveots. Ei. Suurt muidugi.

Veeretas ja veeretas. Lumepall oli varsti juba nii suur nagu jalgpall.

Veeretas veel. Lumepall oli juba suurem kui hästi suur õhupall.

„Kuule, Mati!“ hüüdis Kati. „Aitab küll! Teeme nüüd lumemehe!“

„Ei aita!“ ütles Mati ja veeretas edasi. Lumepall oli juba nii suur nagu kõige suurem rannapall.

„Kuule, Mati!“ hüüdis Kati. „Mis sa tast nii kaua veeretad! Teeme lumemehe!“

„Veeretan ikka!“ ütles Mati.

Lumepall oli peaaegu kõrgem kui Mati. Poiss ei jaksanud teda enam hästi veeretadagi. Aga veeretama pidi! Kati polnud veel imestanud, et küll on ikka pirakas! Et nii pirakat pole tema enne näinudki! Et kuidas sa küll jaksad nii pirakat veeretada!

Mati trügis ja punnis. Pani selja vastu palli ja surus kannad lumme. Peab veerema! Peab veerema! Ja veereski. Tasa-pisi. Natukehaaval.

Et see Kati ka ükskord juba ei imesta! Oelgu ometi ära,

et oi sa poiss, kui pirakas! Et kuidas sa küll jaksad! Et nii pirakat pole tema enne näinudki!

Mati punnis. Pall veeres. Vaksajagu, veel vaksajagu...

Korraga oli Mati seliti lumes. Pall aga keris omatahtsi nõlvakust alla. Läks nii et lumelatakad lendasid. Läks ja kasvatas enda tee peal veelgi suuremaks. Viimaks vuhises klirrdi! läbi kasvahoone klaaside.

„Oi, küll oli kõva kõlin! Küll tegi piraka augu! Küll sa nüüd saad!“ hüüdis Kati ja lõi käsi kokku.

Aga Mati ei olnud enam põrmugi kiitusemaias.

„See on kõik sinu süü!“ karjus ta, tõstis rusika püsti ja hakkas Katit taga ajama.

KALLE KIRI

„Läheb sõiduks!“ hüüdis kasvatajatädi. „Lapsed, kähku bussil!“

Seda ei lastud kaks korda öelda. Ruttu-ruttu jäeti saatjatega hüvasti. Juba algas bussi uste peal kerge trügimine. Kes ees, see mees! Aga mees tahtis igamees olla. Ega tüdrukudki sellest aust ära öelnud.

Ainult Kalle seisis ikka veel ema juures. Ta nagu ootas midagi.

„Mine nüüd!“ sundis ema ja lisas: „Ma kirjutan sulle kohe täna õhtul kirja.“

„Kirjuta kindlasti, jah!“ hüüdis Kalle. „Ma saadan vastuse ka!“

„Ära väga pikalt kirjuta. See võtab sul palju aega,“ õpetas ema. „Saada ainult mõni rida. Näiteks sellest, mis sulle laagris on kõige rohkem rõõmu teinud.“

„Jaa, jaa!“ hüüdis Kalle ja ronis kribinal-krabinal bussitrepist üles. Sooh, nüüd olid kõik peal. Bussijuht pani mootorile hääled sisse.

Ulejärgmisel päeval sai Kalle ema kirja kätte. See oli masinal tipitud, sest Kalle ei osanud ema käekirja veel hästi lugeda. Kirjale oli ka naljapilt juurde joonistatud. Sellel pidas Kalle laagrimetsas oravatega käbisõda.

Kalle luges kirja mitu korda läbi. Naljapildi pealt tundis ta ära oma nöbinina, triibulise pluusi ja punased püksid. Talle tuli meelde, kuidas ema oli neid punaseid pükse õmmelnud. Ja kuidas isa oli pükste peale oma jutilise rihma kinkinud.

Kalle silitas pükse ja katsus rihma ning istus siis vastust kirjutama. See pidi olema lühike. See pidi jutustama laagrielu kõige rõõmsamast sündmusest.

Kas fanfaarimängust ja lipu heiskamisest? Kas suurte kivide vahel suplemisest? Kas uutmoodi pallimängust? Kas metssea perest, kes üle metsaraja jooksis?

Kallel polnud üldsegi vaja aru pidada. Ta hakkas kohe vastust maalima.

Kui ema paari päeva pärast Kalle kirja kodus lahti tegi, oli selles niisugune sõnum:

„Kallis emme! Sain Sinu kirja kätte. Kalle.“

LÕVID

Ouel käis äge lumesõda. Pallid lendasid viu ja vops. Sõjakära oli ka parasjagu. Kõige vihasem vinnija oli Vello. Ei tema tõmmanud küüru selga ega pead õlgade vahele. Sai pihta mis matsus, aga muudkui tungis peale.

Siis tehti aken lahti ja järsk hää! hoiatas:

„Vaadake, et te aknaid sisse ei loobi!”

Sõjakära vakatas. Seda meest tundsid kõik. Kunstnik, karikatuuride joonistaja. Pildid ajavad naerma, aga mees ise on tõsine, lausa sünge olemisega. Pikad juuksed ja tume lõuahabe annavad kurjust veel juurde. Lõvi mis lõvi! Lõviks teda hüütaksegi!

Kunstnik läks teise tuppa. Akna jättis lahti.

„Lõvi vaatas koopast välja!” hüüdis Vello. Ja hakkas kohe jälle vaenlasi pommitama. Need andsid muidugi vastu. Peagi kees niisugune lumesõjamõll, et põnevamat ei oska tahtagi.

Äkki lendas üks suur kahekäepall vuhti kunstniku aknast sisse. Peale julguse oli Vello ka jõudu kõvasti.

Vaenuvæed ehmatasid. Mis nüüd saab? Lõvil tuba joonistusi täis. Neid leidub küll laual, küll toolidel, isegi põrandal. Seda on aknast sisse piiludes küllalt nähtud.

Aga lumepall hakkab sulama... Mine tea, kuhu juhtus. Äkki rikub pildid ära. Leotab värvid üles. Kisub paberid krimpsu.

Sõdalased vaatasid Vellole otsa.

Aga Vello ütles:

„Ah tühja kah! Teeme vehkat!”

Ja kaduski hoovivärava taha.

Sõdalased jäid mõtlema. Kas tuleks samuti jalga lasta? Viimati pall juba sulab...

Äkki keeras Peedu ringi ja kihutas maja uksest sisse.

Trill-trill-trill! helistas ta ägedasti Lõvi koopa uksekella.

„Noh, mis on?” tegi kunstnik ukse lahti.

„Teil on lumepall toas.”

„Ah nii!” hüüatas kunstnik kärealt. Ja Peedu põlved löid natuke värisema. „Tule sisse!” Ja Peedu põlved hakkasid juba rohkem värisema.

Nad läksid kunstniku töötuppa.

Suur laialivajunud pall seisis küll põrandal, aga õnneks täitsa lageda koha peal. Kunstnik viskas palli aknast õue. Vaatas siis Peedule tükk aega otsa ja kõhvitses oma tihedat habet.

„Istu siia!” näitas ta tooli poole.

Peedu süda pistis puperdama: „Nüüd saan riielda! Nüüd saan tingimata riielda!”

Ent kunstnik võttis suure poogna paberit ja hakkas joonistama. Joonistas, joonistas. Siis keeras paberi rulli ja ulatas Peedule.

„Lase jalga!”

Peedu oli nagu välg õues.

Kõik sõjamehed pistisid ninad lähemale. Paberile oli joonistatud koobas. Koopas seisis vastamisi suur lõvi ja pisike tuttmütsiga poiss. Poiss oli täpipealt Peedu nägu! Ja lõvi pakkus Peedule käppa. Pildi allkiri kõlas nõnda:

„Lõvid omavahel!”

VALGEL HOMMIKUL

Kogu öö oli lumetaat pilvepiirilt suuri valgeid räitsakaid alla puistanud. Hommikuks said lumekotid tühjaks ja taadil töö selleks korraks tehtud.

Varavalges astusid trepile väike poiss ja tema ema.

Neid tervitas säravvalge, otsekui muinasjutuline maailm. Aiapostid kandsid valgeid mütsi, trepiastmed ja kõnniteed olid peidus paksu valge vaiba all. Pärnadel tänava ääres kõrgus iga tüve kohal hiiglasuur kohev ja päikeses sädelev lumepall.

Trepi kõrvalt olid kadunud raagus ning sagrised sirelipõõsad. Igast raakesest oli saanud valge ja pehme imeoksake. Päike aga tippis neisse silmipimestavalt säravaid killukesi.

„Ema, ema!“ hüüdis poiss. „Anna mulle üks ilus valge oks!“

„Ei, mu poeg . . .“ alustas ema pead raputades.

„Ma võtan ise!“ hüüdis poiss kannatamatult.

Juba tõusis ta kikivarvule. Juba haaras oksa kirjusse käpikusse.

Põõsas lõi kohkunult värisema. Poisi näole pudenes lund, säravaid killukesi.

„Käes, käes!“ rõõmustas poiss.

Ent siis nägi ta, et kirju käpik hoiab ainult mustjashalli raagu. Kõige harilikumat talvise sireli oksakest.

Ja kui poiss pea üles tõstis, nägi ta, et kogu põõsas oli jälle ainult raagus okste rägastik. Valge lumine ja sädelev muinasjutt oli selle põõsa maha jätnud.

Poiss viskas tavalise oksakese siiasamasse kodutrepile tavalise sirelipõõsa alla.

„Paha lumi!“ karjus poiss. „Paha lumi! Miks sa põõsa pealt maha tulid?“

Ta jooksis trepist alla kõnniteele ja trampis seal vihaselt lund. Ta pühkis minema valged mütsid aiapostide peast.

Ja valge sädelev muinasjutt pidi ka kõnnitee ning aiapostid maha jätma.

Siis tõmbas ema oma väikese poisi endaga kaasa.

Aga muinasjutuliselt säravvalgesse hommikusse oli jäänud üks tavaline muinasjututa ukseesine.

VANAEMA, MARI JA LUMIKELLUKE

Täna läheb Mari üksipäini koolist koju. Vanaema vastu ei tule, sest vanaema jalad valutavad. Nii oli ta hommikul öelnud.

Mari hüppab kilps-kalps üle kooliõue värava poole. Päike paistab, tee on tahe – mis nüüd viga hüpatal

Korraga näeb Mari: pöõsa all on valge lilleke. Oi-oi, lumikelluke! Esimene õis pärast pikka talve! Kui armas ta on, kui ilus ta on!

Mari kükitab lille ette. Ja kuule imet! Lumikelluke nagu ütleks talle:

„Tere, Mari! Tahtsin sulle rõõmu teha. Sulle ja vanaemale. Sellepärast kasvasin nii ruttu! Aga kus vanaema on?”

Maril pole enam aega. Ta jookseb ühe hingega koju.

„Vanaema, vanaema! Kooliõue peal pöõsa all on lumikelluke! Tule vaatama!”

„Kas tõesti! Nii vara!” lööb vanaema käsi kokku.

„Tule ruttu, vanaema!”

„Jajah, Marike! Lumikellukest peab küll vaatama! Terve aasta pole näinud.”

Ja vanaema lükkab sooja vaiba jalgade ümbert kõrvale.

Juba nad lähevadki. Mari ripub vanaema käe otsas. Aina veab ja sikutab. Vanaema astub nii nobedasti kui suudab. Viimaks jõuavad nad pärle.

Aga lumikellukest ei ole enam. Keegi on ta ära noppinud.

„Vanaema, nüüd sa ei näinudki... Ta oli nii ilus!”

Mari on väga õnnetu. Nii õnnetu, et nuttki pole enam kaugel. Kohe tuleb talle meelde, et vanaema jalad valutavad. Ja et vanaema pidi nüüd nii palju kõndima. Täitsa ilma-asjata kõndima... Nutt ongi käes. Mari ei saa sinna mitte midagi parata.

Vanaema kaisutab oma Marit. Ja ütleb:

„Ära nuta, lapsuke! Ma nägin lumikellukest sinu silmadel!”

Mari imestab nutu katki.

„Kas sina saad siis minu silmadega näha?”

„Saan ikka! Ja sinu rõõm ütles mulle, et ta oli väga-väga ilus!”

Juba Mari naeratabki.

Kui vanaema jälle kodus toolil istub, seab Mari talle sooja vaiba ümber jalgade. Ja sõnab äkki:

„Küll sa oled hea, vanaema!”

„Ei, sina, Mari, oled hea!”

„Kuidas nii, vanaema?”

„Sellepärast, et sa lumikellukese-rõõmu ainult endale ei hoidnud!”

KOIT JA MAIT

Maidul on pinginaaber. Nagu igal teisel koolilapsel. Mait ja pinginaaber on suured sõbrad. Seegi pole uudis. Pinginaabrid saavad ikka hästi läbi. Aga Maidu pinginaaber on Maidule veel ka majanaaber ja koridorinaaber. See tähendab juba, et nad on väga-väga suured sõbrad. Et nad on alalõpmata ninapidi koos. Käivad koos kooliteed, jooksevad seltsis poodi piima-leiba ostma, mängivad palli ja „Reisi ümber maailma”. Muidugi on nad ka ühes tähekeses. Kui Mait peab albumi jaoks pilte koguma, siis ütleb Koit — tema see naabrite-naaber ongi! —, et tahab sedasama teha. Kui aga Koit tähepeo tarvis lipukesi lõikab, siis arvab Mait, et see töö meeldib ka temale.

Uhel päeval jäi Koit haigeks. Nüüd võib igaüks isegi arvata, kui kurvad nad mõlemad olid. Pealegi oli haigus nii õel, et Mait ei tohtinud Koitu vaatamagi minna. Haigus võis külge hakata.

Mait lonkis maja taha aeda. Päike paistis soojasti, tee-rajad olid juba tahenenud. Kui hea oleks nüüd kahekesi palli loopida... Aga Koitu ei ole. Koit peab päevad läbi

voodis lesima. See on väga paha lugu. Mait teab seda küll. Eks ole temagi haige olnud. Alles sellel talvel. Ent siis võis Koit tema juures olla nii palju kui tahtis. Nõnda läksid voodipäevad üsna ruttu mööda. Koidul on need tõvepäevad nüüd küll hirmus pikad!

Mait pilutas päikese poole silmi. Ja tal tuli meelde see haigusepäev, millal päike tema tuppä vaatas. Tuba oli siis kohe palju rõõmsam. Umbes niisama rõõmus kui Koidu külaskäikude ajal. Aga Koit ei näegi tänast päikest! Koidu tuppä päike ei paista. Nende pere korter on niimoodi pahasti ehitatud.

Jah, Koidul pole päikest ega külalist kumbagi.

Korraga jooksis Mait kähku-kähku majja. Kui ta uuesti aeda tuli, oli tal käes väike peegel. Ta seadis peegli poolviltu päikese poole. Otsekohe hüppas majaseinale rõõmus päikeselaik. Mait kallutas peeglit. Lõbus päikeselaik jooksis sõnakuulelikult mööda majaseina üles. Peatus Koidu akna all ja hüppas siis läbi klaasi tuppä.

Enam Mait päikeselaiku ei näinud. Aga ta teadis, et see on nüüd Koidu toas. Keksib Koidu voodi kohal seinal lõbusasti sinna-tänna. Keksib ja keksib ja hüppab ja kargab ja teeb Koidu näo naeruseks. Aga kui haige lapse nägu juba naeruseks läheb, siis on haigusel minek käes. Nii ütleb ikka Maidu vanaisa.

Kaua-kaua seisis Mait maja nurga kohal ja saatis päikest Koidu tuppä. Seisis senikaua, kuni päike aedade taha vajus.

Kui Mait oli õhtul voodisse pugenud, hakkas ta tungivalt soovima:

„Päike! Päike! Paista homme ka! Paista homme ka! Koidu pärast! Koidu pärast!”

Soovis, soovis, kuni jäi selle sooviga magama.

Ja suur päike ei saanud teisiti, kui pidi väikese Maidu soovi kuulda võtma. Koidu pärast. Ja Maidu pärast. Nende kahe suure sõpruse pärast.

KÄBISÕDA

Käbid lendasid puude vahel nagu suured vihased sitikad. Kui pihta juhtusid, siis naksasid valusasti.

Küllap olid Teedu väed nobedamad vinnijad, sest Raimu omad löid varsti taganema.

„Hurraa!” karjusid teedukad ja kihutasid vaenlastele järele. Äkki jäi nende rünnak toppama.

Ennäe imet! Juku ei näitagi kandul Mis sõjakavalus see peaks olema?

„Ma tulen teie poole üle!” hüüdis Juku nobedasti.

„Tule, kui tahad,” langetas pealik Teet napi otsuse.

Tagaajamine läks uuesti lahti. Ka Juku karjus kõva häälega ja loopis usinasti käbisid.

Siis aga märkasid teedukad, et vaenlane on nagu tina tuhka kadunud.

Teet kamandas oma väed kuulutama. Et kas sahistavad vastased vasakul võpsikus või kröbistavad paremal paksus padrikus.

Ei kihku ega kahku.

Aga korraga hakkas keema niisugune märul, et Teedu väed läksid päris liimist lahti. Käbisid vihises vasakult ja paremalt. Need olid päratu suured käbid ja naksasid hirmus kibedasti. Ja mis kõige koledam: teedukatel oli laskemoon otsas. Tagaajamisega olid pluusipõued tühjaks loobitud.

Ega midagi! Taganemiskord oli Teedu meeste käes. Raimu

omad aga karjusid „Hurraa!“ ja kargasid võpsikust-padrikust neid julgesti taga ajama.

Äkki jäi raimukate rünnak toppama.

Vaata imet! Uks mees ei näitagi кандu. Ja hüüab nobedasti:

„Ma tulen teie poole üle!“

Teedu väed olid vahepeal oma laskemoonalaoni silganud. Nüüd läks lagedal alles õieti tasavägiseks lahinguks.

Prisked käbid vihisesid sinna-tänna. Kui pihta juhtusid, siis hammustasid vihaselt. Aga ükski sõjamees ei piuksatanud. Ainult Juku kisas nagu ratta peal. Sest tema keksis kahe rinde vahel ja sai valusaid vopse nii siit- kui ka sealtpoolt.

IME

Naabri-Priidu istus oma kodumaja ukse ees ja nuttis. See ei olnud suur ega häälekas nutt. See oli vaikne omaette tihkumine.

„Miks sa nutad?“ küsisin Priidult.

„Vanaema on välja läinud,“ vastas Priidu kurva häälega ja ta õlad vappusid.

„Miks sul vanaema vaja on?“ uurisin lähemalt.

„Ma tahan talle midagi rääkida,“ selgitas Priidu.

„On see väga tähtis jutt?“ usutlesin edasi.

„On küll tähtis jutt!“ kostis Priidu kõhklematult. Ta õlad, mis vahepeal olid rahulikuks jäänud, hakkasid jälle vappuma. Õlad vappusid, aga pisaraid enam ei olnud. Selle kohta öeldakse: kuiv nutt.

Olime natuke aega wait. Siis kinnitas Priidu äkki teist korda:

„On küll tähtis jutt!“

Vist arvas ta, et ma tema sõnu ei usu, ja lootis, et kordamine neile kaalu juurde annab.

„Kas sa seda juttu mulle ei või ära rääkida?“ küsisin tasakesi.

Priidu tõstis kähku pea. Ta vaatas oma nutuste silmadega mulle üllatunult otsa. Küllap oli mu pakkumine liiga ootamatu olnud. Siis jooksis rõõmus kergendus üle Priidu näo. Poiss krapsas püsti ja vuristas õhinal:

„Tallis on väike hobune, väike pruun hobune, see on nii armas hobune, ma nägin, kuidas ta suure hobuse kõhust välja tuli, naabronu, kas see on ime?“

See kõik oli öeldud peaaegu ühe hingetõmbega. Nüüd jäi Priidu wait ja vaatas mulle ahnelt otsa.

„Jah, Priidu, see on ime,“ ütlesin ma tasakesi.

Priidu haaras mul käest ja tõmbas mu endaga kaasa.

„Lähme vaatame seda imet, see on ilus ime, see on naljakas ime, kas te olete seda enne näinud, mina küll ei ole...“

Ma sörkisin Priidu käe otsas talle järele.

Meile tuli vastu vanaema.

Priidu haaras ka tema käest kinni ja vuristas ühe hingega:

„Tallis on väike pruun hobune, see on nii tore hobune, ma nägin, kuidas ta suure hobuse seest välja tuli, vanaema, kas see on ka üks ime?“

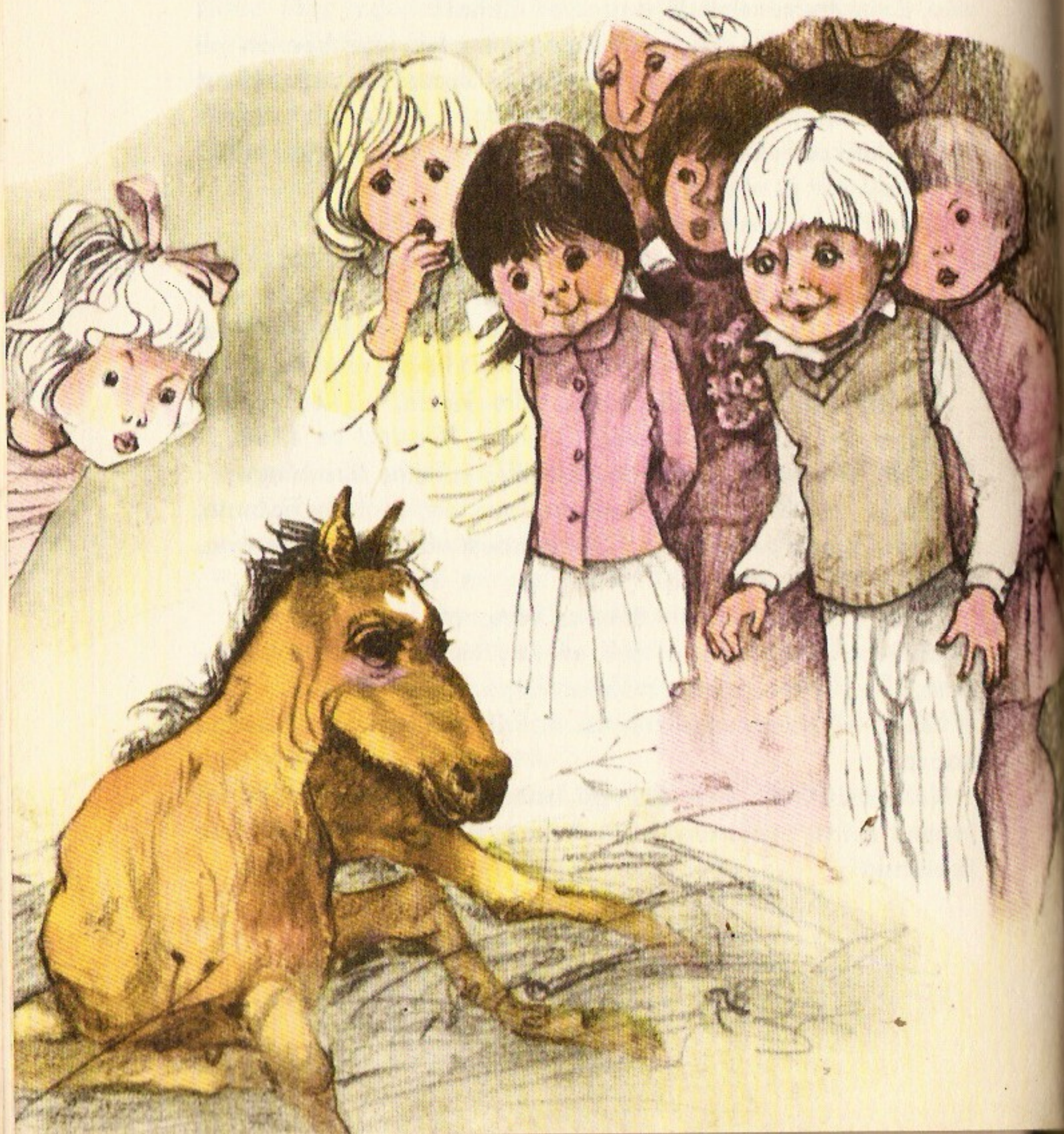
„Ime, Priiduke, ime!“ tõendas vanaema.

„See on naljakas ime, see on ilus ime, tule vaata, vanaema, oled sa enne imet näinud, mina küll ei ole...“

Nüüd sörkisime me mõlemad Priidu käe otsas temaga kaasa.

Kolhoosi lasteaia lähedal oli hobusetall. Kasvatajatädi oli lapsed sinna uudistama viinud. Ja just siis oli seal see ime juhtunudki.

Lapsed ja kasvataja olid veel praegugi tallis. Ma kartsin, et Priidu saab riielda. Oli ta ju kasvataja silma alt ära jooksnud. Aga kasvataja ei öelnud ühtki paha sõna. Ta isegi naeratas, kui meid kolmekesi tulemas nägi. Eks tal oli hea

meel, et Priidu imet kuulutama tõttas, et Priidu ilusat imet ainult enda teada ei pidanud.

Me jalge ees lamas pruun lauguga varss.

„Tere tulemast, Lauk! Kas pole imelik mõtelda, et mõne minuti eest polnud sind üldsegi olemas. Sinu väikesed kabad, peenikesed jalad, pruunid silmad on kõige imeväärsem ime. Suur võlur loodus saatis su meid kõiki rõõmustama. Aitäh, et sa tulid!”

Niisugused kõlavad sõnad helisesid mu meeles, kui ma talli juurest remonditöökotta oma nutrite ja poltide manu ruttasin.

„Sinust, väike Lauk, tahan ma tingimata ka teistele remondimeestele rääkida!” mõtlesin veel.

Siis jäin sammu pealt seisma.

Mulle tundus äkki, et see, kes seal naabri trepi peal oli kurvastanud, polnudki Priidu, vaid mina ise. Igal juhul võinuksin minagi see kurvastaja olla.

RAAMATUID VALIMAS

Emä saatis Veevo ühele töötädile kirja viima. Tädi kutsus Veevo tuppa ja – seal poiss päris ehmatas. Kaks pikka seina olid maast laeni raamatuid täis!

Veevo vahtis, vahtis ja märkas viimaks küsida:

„Kas teil lasteraamatuid ka on?”

„On ikka,” kostis tädi. „Näe, see rida ja see rida...”

„Oi, kui palju! Mul küll nii palju ei ole!” imestas Veevo.

„Kui sa soovid, võin sulle siit üht-teist lugemiseks laenata,” pakkus tädi. „Missuguseid raamatuid sa kõige parema meelega loed?”

„Ee... ei tea...” tunnistas Veevo.

„Hüva. Ma siis soovitan sulle... Võta näiteks see,” ütles tädi riiuli juurest.

„Oih!” kohkus Veevo. „See on hirmus paks!”

„Ah nii... No siis see...” pakkus tädi.

„See on kole pikk ja lai. Ei mahu koolikotti ära!” tõrjus Veevo.

„Eks siis võta see...” soovitas tädi kolmandat raamatut. Veevo pistis nina raamatusse ja ütles:

„Siin on nii vähe lugeda. Kole õhuke ja kole suured pildid sees.”

„Ma näen, et sa oled väga nõudlik raamatulaenaja,” sõnas tädi. „Teinekord võta margapuu ja mõõdulint kaasa. Siis on meil kergem valida!”

Veevo viskas ema saadetud kirja lauale ja tuli tulema. Mis sa niisuguse mõistmatu tädiga ikka räägid!

VAATA SEDA AADUT!

Aadu pistis jooksu. Nii kiiresti kui jalad võtsid. Akki jäi varvas kivi taha kinni. Aadu kukkus ja lõi põlve ära. See oli nii valus, et nutt tuli peale. Aga Aadu sai nutust võitu. Ta tõusis püsti ja jooksis longates edasi. Joosta oli väga valus, aga jooksmas pidi. Sest kass Ints hiilis tihaseid. Neid tihaseid, kellele Aadu oli pekitüki puuksa riputanud.

Aadu istus trepil ja sõi võileiba. Suurt vorstiga võileiba. See maitses väga hea. Trepil ette tuli koer. Hirmus kõhn ja tokerdanud koer. See vaatas hoolega Aadu võileiba. Vaatas, limpsas keelt ja liputas saba. Aadu murdis võileiva küljest

tüki ja andis koerale. Amps! oli tükk kadunud. Aadu murdis teise ja kolmanda ja neljanda tüki. Aadu sai palju tükke koerale anda. Sest ta ise oli ainult ühe suutäie hammustanud. Kui võileib oli otsas, jooksis koer minema. Aadul oli hea meel, et ema oli talle nii suure ja maitsva võileiva teinud.

Aadu läks kooli. Kass Ints tuli teda saatma. Nii nad astusid: Aadu ees, Ints tema kannul. Vastu tuli kaks poissi. Need hakkasid Intsu kividega pilduma. Aadu võttis Intsu süle. Nüüd poisid enam pilduda ei julgenud. Aadu seisis, kass süles, ja mõtles, mida teha. Mõtles ja keeras koju tagasi. Laskis Intsu tuppa. Siis jooksis kähku kooli. Aga jäi ikkagi hiljaks. Jäi hiljaks ja kartis, et saab riielda. Aga õpetaja kiitis veel Aadut. Õpetaja oli kogu lugu koridoriaknast pealt näinud.

Aadu lippas õuele. Seal haukus see kõhn ja tokerdanud peni. Ta oli Intsu plangunurka ajanud. Ints ei pääsenud põgenema. Aadu krahmas oksa ja hakkas koera ära ajama. Aga koer kargas lõrinal Aadule vastu. Rabas oksast hammastega kinni. Aadule tuli kole hirm peale. Ta pistis kõvasti karjuma. Koer urises ja järas oksa. Aadu kartis ja karjus, aga oksast lahti ei lasknud. Õu oli kisa ja urinat täis. Kass Ints sai kenasti jalga lasta.

TRIIBULISED JÄLJED

Selles majas oli kaksteist korterit. Neli all, neli keskel ja neli üleval. Lapsi elas siin õige palju. Kõige vanem neist oli Anti. Tema kandis punast kaelarätti, teised alles punast tähekest.

Midagi iseäralikku polnud selles majas kunagi juhtunud. Kuni ühel päeval said alguse imelikud lood.

Lepa-tädi tõstis tuhaämbri ukse taha koridori. Et pärast-poole poodi minnes võtab kaasa ja kallab suurde prügikasti tühjaks. Eks hakkabki minema ja ämbrit võtma – aga see on täitsa tühi!

Teinekord mõtleb Lepa-tädi, et lähen õige alla ja toon postkastist ajalehe ära. Teeb toaukse lahti – aga „Rahva Hääl“ siinsamas ukselingi vahel!

Kord istub Lepa-tädi kiiktoolis ja loeb. Äkki märkab, et õues on hakanud vihma sadama. Temal pesu väljas! Kiirustab koridori – aga pesu seisab ilusasti kokkupandult ukse taga põrandal, puhas paber all!

Ühel hommikul koob Lepa-tädi õues sukka. Pikapeale hakkab vilu ja tädi läheb tuppa tagasi. Prillid ununevad pingile. Natukese aja pärast tõttab tädi neid otsima – aga prillid paelaga juba ukselingi küljes!

Kõik see teeb Lepa-tädile rõõmu. Aga äratab ka uudishimu, et kelle virgad käed ja hea süda võiksid siin küll mängus olla?

Ukspäev saab ta koridoris Saare-mammiga kokku. Ja tuleb välja, et Saare-mammiga juhtuvad umbes niisamasugused lood. Kord on porised botikud ukse taga puhtaks läinud, kord on ämbritäis briketti kuuri eest kolmandale korusele toa ukse ette rännanud, kord on lukust lahti jäänud kojakapi riiulitele uued puhtad paberid tekkinud.

Lepa-tädi uudishimu läheb veel kangemaks. Ta otsustab selle kolmekorruselise maja saladuse välja uurida. Tema juba neid uurimiseasju teab ja tunneb! Enne pensionile jäämist sai mitu aastat miilitsajaoskonnas tööl olnud. Tube tuulutatud, tolmu pühitud, aknaid pestud ja muid selliseid tarvilikke töid tehtud.

Lepa-tädi paneb ääreni täis tuhaämbri kolksti ukse taha koridori ja lööb ukse prõmdi kinni. Siis teeb ukse uuesti tasa-tasa lahti ja kõnnib kikivarvul õue, prillid ja raamat kaasas.

Seab enda põõsaste peitu pingile istuma. Nii et välisuks ja suur prügikast jäävad mõlemad silma alla.

Kevadpäike paistab soojasti. Lepa-tädi loeb ja vaatab vilksti üle raamatu ääre. Loeb ja vaatab... Päike paistab, varblased sirtsuvad. Ja Lepa-tädi jääb tukkuma.

Tukub-tukub. Äkki ärkab üles. Ega taha oma silmi uskuda. Tema enda ruuduline suurrätik on toast kiiktoolist siia põlvedele tulnud! Väga õigel ajal igatahes! Päike soojendab küll selga, aga põlved-sääred oleksid kindlasti vilutama hakanud. Mis imevael see rätik siia sai?

Lepa-tädi on suures segaduses. Niisugune lugu käiks igal miilitsajuurdlejal üle mõistuse. Mis siis veel miilitsajaoskonna koristajast rääkida!

Tädi korjab oma asjad kokku ja läheb trepist üles.

Ukse taga uus üllatus. Tuhaämber tühi mis tühi!

Tädi keerab ukse lukust lahti. Ja näeb: pruunil toapõrandal on triibulised jäljed. Lähevad kiiktooli juurde... Siis tulevad sealt tagasi...

Oot-oot! Need on ju Anti uued ketsid, mis sihukesti triipe teevad! Anti oli ketsid alles eile ostnud. Kiitles veel, et esimest korda täitsa ilma ema abita.

No muidugi! Kõik on selge. Toa võti oli kogu aeg pingi peal... Aga kuidas see Anti kõiki neid imeasju teha jõuab? Aaa... Ega ta siis üksi! Ta pidi ju neile pisematele mingi kõrge pealik olema!

Vaata siis, kui palju on sellest kasu, et sa miilitsameeste juures oled ametis olnud! Saare-mammile poleks need triibulised jäljed ilmapealgi sihukesti saladusi jutustanud.

Ja Lepa-tädi muheleb mõnusasti.

Aga kas Saare-mammile kõik ära rääkida? Ei, seda küll ei maksa teha. Viimati lobiseb edasi. Ajab sedaviisi Antil ja tema abimeestel kogu hea saladuse nurja!

KAVAL MIKU

Miku tuli tähekeste koonduselt koju ja teatas juba esikus suure häälega:

„Täna mängiti igasuguseid mängel!”

„Mis mängud need siis olid?” küsis isa.

„Nips ja kabe ja märkiviskamine ja...” vuristas Miku. Võis selgesti aru saada, et suurem uudis on tulijal veel tagavaraks.

„Kuidas läks?” päris isa edasi.

Nüüd Miku lausa hõiskas:

„Teised ikka kaotasid ka, aga mina ei kaotanud üldsegi!”

„Vaata, kui tubli sa oled!” kiitis isa. „Sina siis aina võitsid?”

„Ei võitnud!” kostis Miku kavalalt.

„Mängisid viiki?”

„Ei, viiki ka ei mänginud!”

Nüüd laiutas isa käsi:

„Mitte ei saa aru...”

Aga Miku seletas rõõmsalt:

„Mina ei läinud üldsegi mängima!”

„Miks?”

„Noh, ma olin nii kaval! Muidu oleksin äkki kaotanud kah veel!”

Ja Miku jäi kärsitult uut kiitust ootama. Aga isa muutus üsna tõsiseks. Viimaks sõnas:

„Kahju küll, et sul kaotamine veel selge ei ole!”

Miku ajas silmad suureks:

„Misjaoks seda vaja läheb?”

„Et edaspidi ka võitma hakata!” vastas isa.

„Mismoodi...”

„Eks proovi, küll siis taipad!” kostis isa ja tegi jutule lõpu.

KAHE OTSAGA ANTS

Oktoobrilastel oli joonistamisvõistlus. Kui pildid valmis said, pandi need üheskoos klassi seinale üles. Igaüks võis pilte vaadata. Ja pidigi vaatama. Võistlejatel tuli ise otsustada, kelle tööd on kõige kenamad.

Vaadati ja arutati.

Ants seisatas Reinu tehtud pildi ees. Heitis pilgu kahele poole. Kas Reinu pole näha? Ei ole jah! Ja Ants ütles:

„See on kole pilt! Näe, missugune tädi! Suu kõrvuni. Põsed hirmus punased. Juuksed harevill!“

Kui pildid olid vaadatud, hakkas tähekesujuht Janno küsima, missugune pilt kellelegi meeldis. Uks kiitis ühte, teine teist. Janno pani kõik arvamised taskuraamatusse kirja. Kes seda meeles jõuab pidada, mitu kiitust üks või teine pilt teenib!

Utlemissjärg jõudis Antsu kätte. Ants heitis pilgu kahele poole. Kas Rein on nüüd kohal? Oli küll! Ja Ants ütles:

„Kõige ilusam on Reinu pilt! Tädi on seal pildi peal nii rõõmus. Naerab, suu pärani. Põsed on ilusad punased. Juuksed kenasti kohevill!“

Janno kuulas ja pomises midagi omaette. Aga taskuraamatusse Reinu nime taha tõmbas ühe kiitusekriipu. Ainsaks kriipsuks see sinna jäigi.

Piltide hindamine sai läbi. Janno lõi taskuraamatu kinni ja kutsus Antsu kõrvale. Kui Janno end rääkima seadis, tuli Rein ja ütles Antsule:

„Sina oled üks va kahe otsaga Ants! Vanaema vahel ütleb mõne inimese kohta niimoodi. Ma enne ei saanud aru, mida see tähendab. Aitäh, et selgeks tegid!“

Nende sõnade peale keeras Rein ringi ja kõndis minema.

„Küll on ikka paha, kui klassis on pugejaid! Muudkui rää-

givad ette. Katsu siis veel Reinule hea sõber olla!“ ohkas Ants endamisi.

Ta, vaene mees, ei teadnudki, et Rein oli ennist tema selja taga pingi all oma kustukummi otsinud.

Ka Janno kõndis minema. Rein oli juba kõik ära öelnud.

TÜLITSEJAD

Suur-Jaan läks oktoobrilastele koondust tegema. Lükkas pioneerituaali ukse lahti, aga tuppa ei pääsenud. Kusti ja Ilmar olid ukse all karvupidi koos. Sakutasid teineteist nii mis kole ja puhkisid vihaselt.

Jaan tõmbas poisid lahku ja pahandas:

„Noo-noh, kes siis sedamoodi...“

Aga Kusti hüüdis:

„Ilmar ütles, et mina...“

Aga Ilmar hüüdis:

„Kusti ütles, et mina...“

„Selge pilt!“ löikas Suur-Jaan järsult vahele. „Ulatage käed ja leppige ära!“

Tülitsejad andsid teineteisele sõnakuulelikult kätt. Isegi surusid ja raputasid.

Ent kohe seejärel hüüdis Kusti:

„Aga Ilmar ütles, et mina...“

Ja Ilmar hüüdis sedamaid:

„Aga Kusti ütles, et mina...“

„Selge pilt!“ löikas Suur-Jaan kurjalt vahele. „Marss oma kohale! Pärast räägite.“

Eile olid oktoobrilapsed metsas käinud. Täna joonistati, mida eile metsas oli nähtud. Suur-Jaan kõndis ringi ja andis nõu.

Kusti joonistas kuuse ja vaatas vilksti Ilmari poole. Ilmar tegi oravale pea otsa ja piilus Kusti poole. Kusti märkis kuuse alla jänese jäljed ja vaatas Ilmari suunas. Ilmar joonistas oravale käbi käppade vahele ja vaatas Kustile vastu. Kustile tuli meelde, kuidas nad Ilmariga kahekesi lumememme tegid. Ilmarile meenus, et nad olid eile Kustiga kahekesi ühte võileiba söönud. Ja mõlemad vaatasid ühekorraga teineteisele otsa.

Nii käis nende joonistamine koonduse lõpuni.

„Kusti ja Ilmar, tulge nüüd siia!“ hüüdis Suur-Jaan, kui joonistused said kokku korjatud. Aga Kusti ja Ilmar olid juba läinud. Kui Suur-Jaan pilgu aknast õue heitis, nägi ta kollast tõukekelku aknast mööda kihutamas. Uhe jalase peal seisis Kusti ja andis parema jalaga hoogu. Teise jalase peal seisis Ilmar ja andis vasaku jalaga hoogu.

„Täitsa selge pilt!“ ütles Suur-Jaan ja muheles rõõmsalt.

KULLAKARVA VIIEKOPIKALINE

„Oi!“ hüüatas Tarmo.

„Oh-oh!“ hõiskas Peeter.

Käed õieli, kummardusid poisid ühekorraga haarama. Ent nende pead koksasid kokku ja mõlemad haarajad kukkusid istuli. Ilus kullakarva viiekopikaline jäi poiste vahele liivasele kõnniteele.

„Minu oma!“ hüüdis Tarmo ja sirutas käe.

„Pole ühtil Mina nägin enne!“ pahandas Peeter ja lõi Tarmo käe kõrvale.

„Ei, mina nägin!“

„Kus sina! Mina!“

Poisid kargasid püsti ja seisis vastamisi nagu kaks vihast kukke.

Nüüd jooksis kohale Ilme. Lõi käsi kokku ja rõõmustas:

„Näe, minu kadunud viieline! Siin ma esiteks keksisin ...

Eks hüppas taskust välja.“

Poisid rahunesid. Mis siin enam kembelda!

„Kas sina leidsid, Tarmo?“ uuris Ilme ja lubas kohe lahkesti: „Kui kommi ostan, annan sulle kah!“

„Mis Tarmo ... Hoopis mina leidsin!“ sai Peeter sedamaid uuesti vihaseks.

„Mine metsa ... Mina ikka!“ käratses Tarmo uue õhinaga.

„Kus sina! Mina!“ ei andnud Peeter alla.

„Häh, või sina ...“ kurjustas Tarmo ja vehkis juba rusikaga.

Siis ütles Ilme:

„Noh, leidsite mõlemad! Ja mõlemale aitäh!“

Ning kõndis minema, viiekopikaline rusikas, rusikas kleiditaskus.

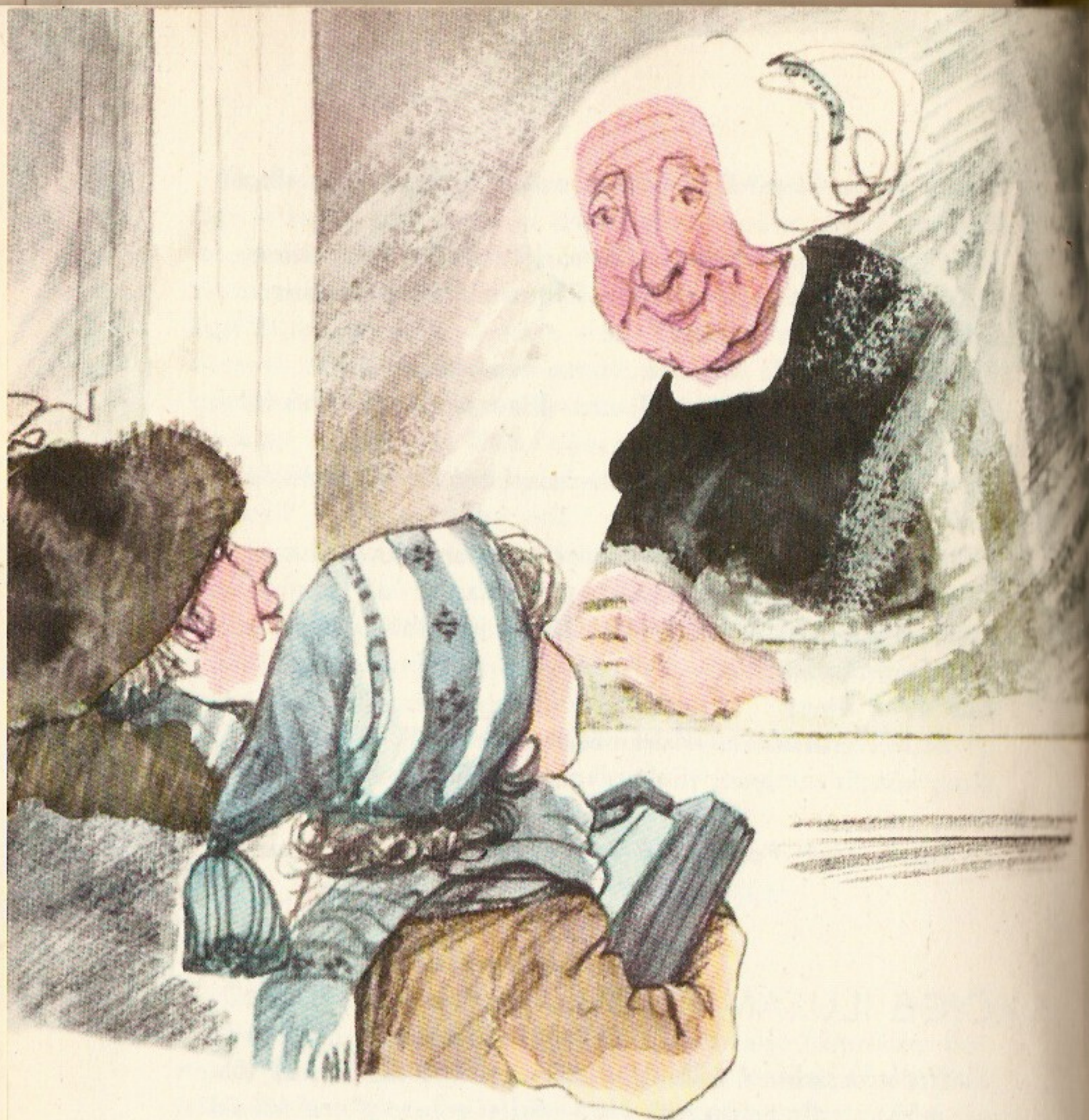
Ja vaata imet! Poisid jäid wait, nagu poleks tüli olnudki.

KÕIGE ILUSAM KUUSK

Sadas laia pehmet näärilund. Uks poiss ja üks tüdruk tõttasid mööda valget tänavat. Nad olid elevil, sest nad läksid kuuske tooma. Kõige ilusamat kuuske, mida üldse leida on.

Läbi lumehelveste paistis aken. Akna all istus eideke. Ta pead katsid valged juuksed. Just nagu oleks näärilumi teda ehtimas käinud.

Poiss ja tüdruk seisatasid. Eideke naeratas neile vastu. Tõstis aegamisi käe ja viipas õige natuke.

Poiss ja tüdruk ruttasid edasi. Neil polnud aega, sest neid ootas kõige ilusam kuusk.

Ja nad leidsid oma kuuse. Ilusa väikese kähara kuusekese.

Siis tulid nad tagasi mööda sedasama tänavat. Poiss hoidis kuusekest tüvest, tüdruk ladvast.

Juba paistis tuttav aken. Akna all istus eideke ja naeratas neile läbi lumehelveste. Naeratas ja noogutas, nagu tahaks ta öelda: „Jaa-jah, see on tõepoolest kõige ilusam kuuseke, mida ma olen näinud!“

Lapsed tegid vinki-vinki ja ruttasid edasi. Neil polnud palju aega, sest nääriõhtu oli juba õige-õige ligidal. Aga kõige ilusamale kuusele tuli osta veel kõige ilusamad ehted.

Seepärast olid nad varsti jälle näärilumisel tänaval. Nad tõttasid, ent tuttav aken sundis neid ometi peatuma. Jah, eideke istus seal, nagu oleks ta kogu aeg neid oodanud.

Poiss ja tüdruk surusid ninad vastu külma klaasi. Eideke tõstis käe ja tegi, nagu paitaks ta nende põski. Poiss ja tüdruk nägid, et ta ei saa kõndida, sest ta istus kõrge korjuga ratastoolil.

Siis kadusid poiss ja tüdruk langevasse näärilumme. Aga varsti olid nad tagasi. Poiss kandis kaenlas nääriehete karpi, tüdruk küünalde pakki. Nad tulid lumest ja nende pilgud otsisid akent.

Jälle surusid nad ninad vastu klaasi. Jälle naeratas eideke rõõmsalt. Ta noogutas neile. Mitu korda ja sügavalt. Nagu tänaks ta lapsi jälleenägemise eest.

Aga toakeses ei paistnud kuskil kuuske. Seda nägid poiss ja tüdruk päris täpselt. Tähendab, et nad olid õigesti arvanud...

Enne kui poiss ja tüdruk uuesti näärilumme kadusid, vaatasid nad tagasi. Eideke oli otsaesise vastu ruutu toetanud ja saatis neid pika ainitise pilguga.

Poiss ja tüdruk läksid koju. Kuid peagi olid nad uuesti tänaval. Poisil oli kuusk ja tüdrukul pakid. Neil olid kaasas kõige ilusam kuusk ja kõige ilusamad ehted.

Nad astusid tasa-tasa eidekese ukse taha. Ehtisid kuuse. Koputasid uksele. Lükkasid ukse lahti ja tõstsid kuuse tuppa. Siis lippasid nad uuesti tänavale.

Ikka veel sadas laia pehmet näärilund.

Poiss ja tüdruk mõtlesid, et küll see oli hea, et nad olid ennist leidnud kõige ilusama kuuse ja kõige ilusamad ehted. Ja veel mõtlesid poiss ja tüdruk, et uus kuusk ja uued ehted, mida nad praegu tooma lähevad, ei ole enam kindlasti nii ilusad. Ent see ei kurvastanud neid. Ei. See tegi nad veelgi rõõmsamaks, sest nad tundsid, et just nii peab see olemagi.

Ma ei tea, kes olid need poiss ja tüdruk. Võib-olla olite need sina ja sinu õde? Võib-olla olite need sina ja sinu vend?

SEITSE MEENUTUST

Mis võisin mina sinna parata!

Ma lamasin mõnusasti taldrikul ja pilgutasin Vellile oma suurt kuldkollast võisilma. Ah, kui maitsev ma olin! Mida kokatädi minusse küll kõike ei pannud... Mannat, piima, võid, suhkrut, rosinaid!

Aga Velli keerutas lusikat käes ja noksis mu küljest ainult pisikesi suutäisi. Nagu oleksin ma mingisugune täiesti maitsetu puru.

Sonkis ja sonkis mind lusikaga. Siis äkki nägi, et kõik teised lapsed on oma taldrikud juba tühjaks söönud. Kohkus ja valas mu mauhti oma põlletasku.

Kasvatatädi ei märganud midagi. Kiitis veel Vellit, et see oli täna nii tubli olnud ja kõhu kõvasti täis söönud.

Siis me hakkasime Velliga kahekesi minema. Trepist üles rühmatuppa puhkama.

Mu ilus kuldkollane võisilm oli täitsa laiali valgunud. Ja muudkui puged põlleriidest läbi. Teda tilkus trepile ja Velli sukkadele. Teda nõrgus kleidile ja sealt Velli sussidele.

Rühmatoas võttis Velli põlle eest. Ja mina kukkusin põrandale. Teised lapsed läksid sealt mööda ja astusid mulle kogemata peale. Mina aga jäin nende jalgade külge. Nii sai kogu tuba mind täis. Mind oli igal pool. Küll akna all, küll voodite vahel, küll keset põrandat, küll isegi voodites. Ma määrisin endaga kokku padjad ja tekid, sukad ja sokid, toolid ja lauad.

Ma sain aru küll, et see on paha, väga paha. Aga mis võisin mina sinna parata!

Siis tuli kasvataja ning Velli sai kõvasti rielda. Koristatädi aga korjas mu igalt poolt kokku ja viskas siia koledasse prüginousse.

Siin ma nüüd siis olen. Ja mul on hirmus kahju, et mu elulugu peab nii kurvalt lõppema. Ometi olin ma ütlemata kena ja maitsev mannapuder ja mul oli suur kuldkollane silm.

Olen rõõmus, olen nukker

Me kasvasime kõik pargis suure kastani otsas. Meid oli seal palju-palju okkalise kuuega kastanimuna-poisse.

Ükskord tuli mulle imelik mõte ja ma küsisin:

„Miks ma siin kasvan?”

Minu kõrval oli jäme oks. Ta vastas:

„Kui sa oled suureks saanud ja mulla sisse pääsed, sirgub sinust uus kastanipuu.“

„Kas nii suur nagu meie puu?“ küsisin mina.

„Jajah. Võib-olla suuremgi!“ kostis oks.

„See on ju väga tore!“ hüüdsime meie, kõik kastanimunapoised, kooris. Ja hakkasime unistama sellest, kui uhked puud me igäiks kunagi oleme. Ja kuidas inimesed siis meie üle rõõmustavad.

Oksataat kuulas meid ja ütles:

„Kui te aga kukute pargiteele ja keegi teid mulla sisse ei aita, siis ei tule teist midagi.“

See tegi meid natuke kurvaks. Ent lootus võimsaks puuks saada pühkis kurvastuse peagi minema.

Jõudis kätte päev, millal me olime üsna suured. Mõnel ei mahtunud okkaline kuub enam selga – kuuehõlmad seisis lahti ja kena pruun kõhuke vaatas välja.

Varsti tõusis tuul ja raputas meid kastani otsast alla. Me heitsime kuued seljast ja jäime ootama, kes meid mulla sisse aitab. Aga kedagi ei tulnud. Mõni möödakäija toksis meid kinganinaga. Uks kutsikas aga näris palju minu sõpru täitsa puruks.

Mul hakkas hirm, et minust ei tule midagi. Et ma jäängi siia pargiteele vedelema. Et viimati astub keegi mulle peale.

Läks mööda päev ja öö. Siis tuli parki lasteaiatädi hulga lastega.

„Kui palju kastanimunel!“ hüüdis tädi. „Korjake, lapsed! Pärast teeme neist mänguasju.“

Alguses ma kohkusin: „Nii ei saa minust kunagi uhket kastanipuud!“ Kohe aga ütlesin endale: „Kui ma siin ära kõdunen, siis ei saa minust mänguasjagi!“

Ja ma hüppasin ühe poisi sõrmede vahelt rõõmsasti tema

lilvaämbrisse. Paljud minu sõbrapoised aga lipsasid laste peost maha ja peitsid end rohu sisse.

Nüüd olen ma naljakas väike loomake. Lapsed panid mulle pea otsa ja tikkudest jalad alla. Poisid-tüdrukud mängivad minuga ja mu sõpradega iga päev ja tunnevad meist rõõmu.

Õösel puhkame aknalaua. Vahel jätab koristajatädi akna õõseks lahti. Siis ma kuulen, kuidas minu sõbrapoised, kes parki jäid, omavahel murelikult juttu ajavad. Mõni neist on juba üsna viletsaks jäänud, mõni viga saanud. Ainult kaks pruuni kastanimuna-poissi on sattunud ühte väikesesse auku. Ja üks mutionu ajas neile õnnekombel mulda peale. Ainult neist kahest võivad uhked kastanid saada. Ainult nemad saavad ükskord inimesi sel kombel rõõmustada.

Mul on kahju neist, kes ikka veel pargis puu all lebavad. Neist ei tule enam lihtsat mänguasjagi. Nad ei saa enam mängurõõmugi pakkuda. Aga kes käskis neil laste käest rohu sisse peitu hüpata!

Minu õnnetuselugu

Ma olin väga armas ümmargune ja roosa seep. Ja kui hästi ma veel lõhnasin! Ennast pole küll ilus kiita, seda peetakse kelkimiseks. Aga ma olin tõesti kena seep!

Koristajatädi pani mu kraanikausi äärelle. Ootas seal, millal ometi saan vahutama hakata.

Juba tuligi Tarmo. Keeras kraani sorisema ja haaras mu pihku. Hea karastav vesi jooksis mul üle keha. Hakkasin õhinal vahutama ja hästi-hästi lõhnama.

Siis aga pigistas Tarmo peod kõvasti kokku ja ma pidin

lupsti kõrgele õhku kargama. Ehmusin koledasti, kuid õnneks püüdis Tarmo mu jälle kinni.

Mõtlesin, et see kõik juhtus kogemata. Aga võta näpust! Tarmo laskis mind jälle lupsti lendu. Ja siis veel ja veel... Ma olin nii hirmu täis, et unustasin vahutamisegi ära!

Viimaks kukkusin valusasti põrandale. Enne kui Tarmo jõudis mind üles tõsta, jooksis pesuruumi Kullo ja astus mulle kogemata peale. Teadagi, mis siis juhtus. Kullo lendas pikali ja hakkas kibedasti nutma. Mina aga libisesin siuhti üle põranda kapi alla.

Küll ma olen nüüd kole! Täitsa lommis ja tolmu ning liiva täis. Ma ei suuda vist iialgi enam vahutada ega kedagi puhtaks pesta.

Ma olen nii õnnetu enda pärast ja teiste pärast. On kuulda, kuidas Kullo nutab. Ta kukkus oma põlve katki. Ja veel on kuulda, kuidas kasvatajatädi pahandab lastega, kes sööma tulevad. Neil on käed mustad, sest pole ju mind! Ja sedagi on kuulda, kuidas juhataja riidleb koristajatädiga, et miks pole pesuruumis seepi, see tähendab, mind.

Ma olen nii õnnetu. Aga vihane olen ma ka. Hirmus vihane. Kui ma siit kapi alt välja saan, siis ütlen kõigile oma sugulastele:

„Ärge te Tarmo käes mitte vahutama hakake! Ärge te mitte kunagi teda puhtaks peske! Las ta olla üks kole kriimik, keda kuskile ei lasta!”

Mis minuga lasteaias juhtus

Enne kui ema käekotis oli mul üpris mõnus elada. Vahel võttis ema mu välja. Siis ma aitasin tal juukseid korrastada või natuke puudrit nina peale topsutada. Tema lahket ja rõõmsat nägu oli nii hea peegeldada.

Uhel hommikul palus Iira mu ema käest endale. Neil olevat lasteaias ilus uus nukutuba. Ent peeglit selles toas ei leiduvat. Ja nukud ei saavat end kuidagi kammida ega tutipaela pähe siduda.

Ema lubaski minu lrale.

Nukutoas pani lra mu väikese kapi peale seisma. Nii olin ma nagu suur tualettpeegel. Ja kõik nukud hakkasid kohe minu ees juukseid siluma ning tutipaelu siduma. Mõnikord tõstis mõni lra mängukaaslane mu oma näo ette ja vaatas, kas ta nina pole kogemata tahmaseks saanud.

See lasteaia-elu hakkas mulle isegi rohkem meeldima kui ema käekotis olemine. Siin olin ma väga paljudele tarvilik ja igavust polnud üldsegi karta.

Varsti läksid tüdrukud sööma ja siis magama. Kogu maja jäi vaikseks-vaikseks. Korraga hiilis nukutoa juurde Jaku, vaatas ringi ja napsas mu endaga kaasa.

Arvasin, et näe, kus hea poiss, viib ka minu natukeseks puhkama. Aga kus sa sellega! Jaku hakkas oma voodist minuga hoopis päikeselaike teistele silma saatma. Niimoodi ei lasknud ta kedagi magama jääda. Ma libisesin küll paar korda Jaku sõrmede vahelt välja, aga ei aidanud midagi. Ta tõstis mu jälle üles ja kiusas teisi edasi.

Siis kargas Sass voodist välja ning rabas minu Jaku käest endale. Mõtlesin juba, et Sass viib mu nukutuppa tagasi, aga või veel! Sass hakkas minu ees hoopis koledaid nägusid tegema. Ajas keele suust välja, kiskus huuled viltu, vajutas nina sõrmega lotsi ja ... oh, ma ei taha mitte rääkidagi, mis ta kõik tegi. Ja mina pidin neid rumalaid nägusid näitama!

Peagi krahmas Leo mu enda kätte. Ja kukkus samuti minu ees oma nägu moonutama. Nii ma siis rändasin ühe käest teise kätte. Igaüks tegi oma näoga järjest koledamaid vigureid.

Viimaks tuli kasvataja tuppa ja päästis mu poiste käest ära. Ma olin nende hirmsate lõustade näitamisest nii väsinud, et rõõmustasin väga kasvataja tuleku üle.

Aga tema küsis kohe kurja häälega:

„Kes tõi selle peegli lasteaeda?“

Ma kohkusin. Kasvataja hääl kõlas just nõnda, nagu oleksin mina süüdi, et poisid rumalusi tegid. Meie, peeglid, saame ju ainult seda näidata, missugune keegi on!

„lra tõi!“ piiksus Jaku.

Ma sain Jaku sõnade peale nii vihaseks, et kukutasin enda kasvataja sõrmede vahelt põrandale. Aga katki ma ei läinud. Kiuste pärast ei läinud. Ma tahan veel kaua-kaua näidata igasuguseid nägusid ja tegusid. Et kõik lapsed saaksid selgeks, kes on hea ja kes rumal, mis on ilus ja mis inetu.

Peaks mu lootus täide minema!

Läksime Urvega kolmekesi nobedasti kips-köps lasteaeda. Mina astusin sammu ja minu vend astus sammu, jälle mina ja jälle minu vend ... Küllap te arvasite juba ära, et me oleme Urve saapad. Ja nimelt uued punased saapad. Meil mõlemal on sees pehme karvane vooder. Ja kui uhkesti me veel kriuksumel Ikka kriu-kriuks ja kriu-kriuks!

Nojah, Urve pani palitu kappi. Mütsi ka, karupüksid ka ja minu venna ka. Aga minu unustas panemata. Minu jättis kapi ette põrandale. Ise jooksis kähku trepist üles.

Varsti tulid riidehoidu Enno ja Inno. Jäid jälle hiljaks nagu ikka. Nii kui Enno mind nägi, virutas mulle kohe jalaga valusa vopsu. Lendasin virinal üle toa. Siis oli Inno jaol. Tema lennutas mu kapi otsa.

Rõõmustasin juba, et nüüd olen nende käest pääsenud. Aga ei. Enno ronis mulle kapi otsa järele. Heameelega oleksin ta eest plehku pannud, aga kus sa saad!

Enno krabas minu kinni ja viskas kõrgele lae alla. Pörka-

sin vastu lage ja siis lahtisest aknast otsejoones õue. Seal kukkusin esiku katusele.

Alguses oli päris hea rahulik olla. Aga siis hakkas vihma sadama. Nüüd olen juba pilgeni vett täis ja päris läbi liginenud. Kardan, et ma ei saa enam kunagi uhkesti kriuksuda.

Natukese aja eest jäi vihm üle. Kõik lapsed tulid õue mängima. Ainult Urve pidi üksi tuppa jääma. Ta nuttis nii hullusti, et mul hakkas temast väga hale. Meelsasti oleksin talle „uu!“ hüüdnud, aga kus sa saad!

Kuidas ta küll öhtul lasteaiast koju läheb? Ja kas minu ilus punane, valge voodriga vend tahabki enam minuga paaris astuda? Ma olen läbi vettinud ja üsna näotu.

Mul on ainult üks lootus. Varsti tulevad lapsed õuest tuppa tagasi. Ma kõõlun päris katuse ääre peal. Peaksin ma ometi siit alla kukkuma! Ja just siis, kui Inno ja Enno parajasti all on! Siis valan kogu vee, mis mu sees on, neile krae vahele. Kukun alla ja nii saab Urve mu jälle tagasi. Võib-olla ei põlga mu vend siiski mind ära. Ehk hakkame jälle koos rõõmsasti kriuksuma. Siis, kui Urve ema on mu ilusasti ära kuivatanud.

Peaks mu lootus ometi täide minema!

Mina olen lõbus klaasikild

Kõigepealt jutustan teile, kuidas ma tekkisin.

Aknalaua seisis lillast klaasist vaas. Uhel päeval libises vaas akna pealt alla ja kukkus õuele kildudeks. Nii ma siis tekkisingi. Ja minu õed-vennad ka. Me olime väga kurvad, sest nüüd polnud me enam ilus vaas ega saanud kedagi rõõmustada.

Teised killud pühiti kokku ja viidi minema, aga mina jäin rohututi varju peitu.

Juba tulid Mart ja Kalev. Mart korjas mu üles ja hakkas minu terava nukiga maja seina peale kriipsujukusid joonistama. Ma teadsin küll, et see ei ole ilus tegu. Aga ma ei saanud kuidagi Mardi sõrmede vahelt minema lipsata.

„Näe, kass!“ karjus äkki Kalev.

Mart jättis joonistamise katki ja viskas minuga seda musta, valgete käppadega Mintsu. Ma laperdasin õhus nii kuidas suutsin ja püüdsin kiisust mööda lennata. Ent sattusin ikkagi vastu Mintsu valget käppa. Küll võis vaesel kiisul valus olla!

Ma olin väga kurb, et minuga juba kaks inetut lugu on juhtunud. Aga see polnud veel kõik. Kalev jooksis mulle järele, korjas mu üles ning pistis Malle kinga sisse, mis trepi peal seisis. Et las Malle teeb oma jala katki!

Ma ootasin Mallet, olin hirmu täis, aga lootsin ka, et ta mind märkab.

Malle tuligi. Kuulsin, kuidas ta paljad jalad trepist pats-pats alla astusid.

„Malle, Malleke! Raputa king enne tühjaks!“ tahtsin ma kisendada, aga mul pole ju häält.

Malle tõstis kinga üles ja mul läks korda kinga seest välja libiseda.

„Oi, kui ilus klaasitükk!“ hüüdis Malle. Mul oli nii hea meel, et Malle mind ilusaks nimetas. Ja ma hakkasin ta peopesal päikese käes lõbusasti sätendama.

Seal kostis õuelt kibedat nuttu. Kohe jooksis väike Anu tihkudes trepikotta. Kalev ja Mart olid talle liiga teinud.

„Ära nuta!“ lohutas Malle. „Sa ei tea, kui tore on läbi selle klaasi vaadata!“

Anu vaatas ja unustas nutu. Nühkis rusikaga silmad kui-vaks ja vaatas uuesti. Juba ta kilkas rõõmsasti:

„Näe, näe! Pilved on lillad! Ja Mintsul on lillad käpad!“

Nüüd ma elan Anu karbikeses koos kahe pärli, kolme klaaskuulikese ja läikiva nõõbiga. Õue minnes võtab Anu mu tihtilugu kaasa. Siis ma näitan talle lillakaid pilvi, lilli, maju, tädisid ja kiisusid.

Ja meil mõlemal on väga lõbus olla.

Kuidas ma kõvasti kallistada sain

Ma olin kampsun. Väike punane, ilma käisteta kampsun. Aga enam ei ole. Nüüd olen ainult kera punast lõnga. Ja ma ei tea, kas kurvastada või rõõmustada. Ehk oskate teie mulle ütelda? Ah jaa, enne peate mu lugu teadma. Kuulake siis.

Lehti sõi lasteaia lõunalauas kõhu täis ja tõttas koos teistega puhkama. Minu pani voodi ette toolile, ise heitis pikali. Aga uni ei tulnud. Lehti sirutas käe välja ning silitas mind. See meeldis mulle. Ma teadsin küll, miks ta seda tegi.

Siis hakkas Lehtile mu krae all näppu üks lõngaots.

Lehti näppis seda lõngaotsa natuke. Näppis, näppis, viimaks tõmbas kõvemini. Lõngaots läks pikemaks. Lehti kohkus. Natuke aega olid Lehti näpud päris vagusi. Äkki hakkas ta aga nobedasti sikutama. Kohe meelega. Tõmbas ja tõmbas. Ma hargnesin. Aga Lehti ei jätnud järele. Juba oli krae küljest lahti hargnenud terve rida.

Ma ehmatasin hirmsasti.

Lehti harutas edasi.

Ma olin ehmunud, aga mitte pahane. Sest mul tuli meelde, miks Lehti seda teeb.

Eile õhtul oli Lehti ema vaadanud suurt ajakirja, kus oli sees palju kampsunite pilte. Oli vaadanud, vaadanud ja siis hüüatanud: „Kui ilus kampsun!“ Kohe oli ta kõik oma lõngakerad üles otsinud. Tõstnud neid käest kätte ja ohanud: „Ei tule välja! Lõnga jääb puudu!“ Ja sedaviisi ohtes oli ema päris nukraks jäänud.

„Sa raiskasid lõnga minu kampsuni peale ära!“ oli Lehti siis öelnud.

Aga ema oli naeratanud ja noominud:

„Tütreste, ega see siis raiskamine ole!“

Eks Lehti mõtles nüüd eilsele õhtule ja — aina harutas mind!

Kui puhkeaeg läbi sai, oli kogu Lehti voodi mind täis. Oieti öeldes, mitte mind, vaid minu ilusat punast lõnga. Kasvatajatädi ahhetas ja hakkas tõrelema. Lehti ei vastanud sõnagi. Mis jäi kasvatajal muud üle kui minu ilus punane lõng suureks keraks kerida.

Kui ema Lehtile lasteaeda järele tuli, ulatas Lehti talle minu . . . see tähendab, punase lõngakera.

„Minu vana kampsun on veel täitsa tervel!“ ütles Lehti sinna juurde selgesti.

Ema kortsutas alguses kulmu. Siis aga kallistas Lehtit. Mina jäin nende kahe vahele ja sain ka kõvasti kallistada.

Nii lühike oligi minu elulugu. Ainult paar päeva. Nüüd olen jälle ema riivil teiste punaste lõngakerade keskel. Ja ma ei tea, kas kurvastada või rõõmustada . . .

Ulmelood

TASKURAADIO JA VARGAPOISID

Uks väike tragi taskuraadio oli juba ammu mõtteid mölgutanud, kuidas inimestele senisest kasulikum olla. Oma antenni abil kuulis ta tihti, mismoodi mõned inimesed halbu plaane haudusid. Ja ta soovis nii väga neist halbadest plaanidest kõigile rääkida. Siis teavad head inimesed juba varakult, kellel silma peal hoida või kellega tõelda.

Nii see väike taskuraadio mõtles. Ja ühel päeval, kui peremees oli ta aeda pingile unustanud, hüppas taskuraadio pingilt alla põõsaste vahele ning läks kõndima.

Ta jõudis õnnelikult parki. Teel oli ainult üks karvane koeranähvits teda nuusutama kippunud. Sellele oli ta antenniga nina pihta nähvanud ja karvakera oli ehmunult jalga lasknud.

Pargis puges väike taskuraadio tiheda lillepuhma varju, kikitask antenni ja keeras ennast sinna-tänna, et paremini kuulda. Tükk aega ei võtnud antenn vastu ühtki juttu, milles oleks midagi halba olnud. Kes rääkisid sõbra sünnipäevast, kes kiitsid uut korterit, kes kavatsesid ekskursioonile minna.

Siis märkas väike taskuraadio kaht poissi, kes sirelipõõsa ääres pingi peal istusid ja omavahel sosistasid. Kohe kuulis ta selgesti, kuidas üks poiss teisele ütles:

„Homme on mates kontra. Teeme poppi, eks? Lähme hoopis kiikuma ja karusselliga sõitma!”

Teine vastas:

„Viskame poppi jah! Siis ei pruugi ka kodukirjandit homseks valmis teha!”

Ning poisid löid käed kokku.

Kähku keeras taskuraadio oma häälenupu kõige kõvema hääle peale ja hüüdis:

„Tähelepanu, tähelepanu! Need kaks poissi, kes istuvad

sirelipõõsa ääres pingi peal, tahavad homme koolist poppi teha! Tähelepanu, tähelepanu! Kaks poissi tahavad homme koolist poppi teha!"

Poisid kargasid püsti, nagu oleks pink tuliseks läinud. Silmad suured, vahtisid nad ehmunult ringi. Muidugi ei näinud nad kedagi, kes nende saladuse võis avalikuks teha. Igaks juhuks pistid poisid nobedasti jooksu.

"So-oh!" mõtles väike taskuraadio. "Ei nad kaugemale pääse! Pargisoliidid võtavad nad tingimata kinni ja teevad neile peapesu!"

Aga midagi seesugust ei juhtunud. Pargis kõndijad vaatasid kõva häält kuulates arusaamatuses ringi, kehtasid õlgu ja astusid edasi. Eks nad mõtlesid, et küllap see lugu on poiste omavaheline nali või väike vingerpuss.

Meie taskuraadio oli pisut pettunud. Ometi trööstis ta end sellega, et võib-olla ei julge poisid homme siiski koolist puududa. Võib-olla lähevad nad nüüd kenasti koju ja hakkavad matemaatikat õppima ning kirjandit kirjutama.

Väike taskuraadio ei lasknud end esimesest luhtaminekust heidutada. Ta puges lillepuhma varjust välja ning liikus tasapisi edasi. Ta pidi seda tegema väga ettevaatlikult, et inimestele mitte silma hakata: siis oleks ta muidugi kinni võetud ja leiubüroosse viidud. Tema ilus kavatsus aga oleks seetõttu täiesti nurja läinud.

Varsti jõudis väike taskuraadio ühe hoovivärava ette ja lipsas värava alt õue, et natuke puhata. Ta polnud ju liikumisega harjunud ja see tegevus väsis teda õige tublisti.

Väike taskuraadio heitis murule külili, ja kohe saatis antenn ta kõrvadesse mehe jämeda hääle. See ütles:

"Mul on kole-maru-kohutav sokulaadi isul!"

Teise mehe hääl vastas:

"Kole ja maru ja sokulaad... Ma olen sulle alati öelnud,

et niiviisi on inetu rääkida! Aga... aga õigupoolest sööksin minagi ära vähemalt kaks kilogrammi pähklitäidisega šokolaadi."

Kohe lisas kolmas mehehääl:

"Oo! Mina, mu kallid sõbrad, tahaksin olla kahe kreemitordi õnnelik omanik!"

Seepeale ütles esimene, see jäme hääl:

"Noh, siis pörutame öösel „Mesikäppa"! Seal on uksele täitsa nöga lukk ees. Selle ma kõhin lahti nigu niuhti!"

Teine ütles:

"Kuigi eelkõneleja kõneviis on kohutav, nõustun ma siiski tema ettepanekuga!"

Kolmas ütles:

"Oo, mu kallid kaaslased! Ma unelen kogu tänase päeva kahest imekaunist kreemitordist. Ah, sõuaks see õnneöö ometi kiiremini päralt!"

Asjalugu oli väikesele taskuraadiole selge ja ta hüüdis nii kõvasti kui jaksas:

"Tähelepanu, tähelepanu! Siin kuskil lähedal kavatsevad kolm meest minna öösel „Mesikäppa" kauplusse tordi- ja šokolaadivargile! Tähelepanu, tähelepanu! Siin kuskil lähedal..."

Nii ta hüüdis ja hüüdis. Värava alt oli näha, kuidas tänaval peatusid meeste ja naiste kingad. Õuel oleva maja aknad lükatud lahti ja elanikud vahtisid üllatunud ringi.

"Tähelepanu, tähelepanu..." üürgas väike taskuraadio ühtsoodu.

Siis tõugati hoovivärv pärani ja inimesed kogunesid ümber väikese kisendava taskuraadio.

"Äh, mingi tobe kuuldemäng!" lõi vimmas taat käega ja kobis tagasi tänavale. Teised uudistajad noogutasid pead ja läksid taadiga kaasa.

Õuemaja aknast aga hüüdis üks tädi kurjalt:

„Eedu! Eedu, kus sa oled? On see sinu raadio seal värava taga?”

Väike taskuraadio taipas, et teda ähvardab kinninabimine. Ta puges kähku aia vahelt läbi naaberkrundile. Sealt edasi teisele, siis kolmandale, seejärel neljandale õuele.

Siin pidi ta kolmele mehele äärepealt jalgu jääma. Uks oli kübaraga ja tumeda ülikonnaga paksuke. Käsivarrel rippus tal konksuga vihmavari. Teine kandis ruudulist soni ja ruudulist pintsakut. Kolmanda mehe ninal seisis traatraamidega prillid. Tema siledad juuksed läikisid, nagu oleks neid viksitud.

Kübaraga mees ütles:

„Niisiis! Me teostame oma üritusel!”

Ruuduline pintsak lisas:

„See on äge ots!”

Prillidega mees soigus unistavalt:

„Oo, kallid kaimud! Kaks vahvat kreemitorti...”

Jalamaid taipas väike taskuraadio, et nüüd näeb ta palgest palgesse neid mehi, kelle häält ta oli ennist kuulnud.

Mida teha? Kas hüüda uuesti: „Tähelepanu, tähelepanu!”? Vist ei maksa. Küllap arvatakse siis jälle, et on tegu mõne isevärki kuuldemänguga. Inimesed pole ju veel harjunud, et raadioaparaat võib ka omapead, ilma saatejaama abita rääkida.

„Mina ise pean „Mesikäpa” päästma röövlite käest!” otsustas väike taskuraadio kõhklematult. Ja lisas veel enda julgustamiseks: „Ma saan sellega suurepäraselt hakkama!”

Mehed läksid tänavale. Väike taskuraadio puges nõgese-pöösasse puhkama ja plaani pidama.

„See on hea kindel peidukoht!” mõtles ta rahulolevalt.

„Siia ei julge keegi sorima tulla. Mind aga ei kõrveta nõgesed üldsegi!”

Videvikus ronis väike taskuraadio nõgestest välja ning hakkas „Mesikäpa” poole liikuma. Eksimist polnud tal karta, kuna reklaamisaadetes oli kümneid kordi räägitud, kus asub

äsjaavatud kommikauplus ja kuidas on sinna kõige otsem minna.

„Mesikäpa“ eesukse kohal säras puna-roheline neonkiri. Ukseesine oli valge nagu südapäeval.

„Siin nad küll lukku lahti kõhima ei hakka!“ mõtles väike taskuraadio ruudulise mehe sõnu meelde tuletades.

Kaupluse tagauks asus kitsal õuel kastivirna varjus. Ja väike taskuraadio puges kõige alumisse kasti, mille üks laud seisis sobivalt irvakil.

Varsti oligi kuulda hiilivaid samme. Pimedas ettevaatlikult teed kobades lähenes kolm kuju. Taskulambi valgusvihk langes poeuksele ja leidis suure halliks värvitud tabaluku. Kohe haaras selle pihku mustas kindas käsi. Seejärel lähenes lukule teine käsi. Selles kõlkus rõngatäis suuri ja väikesi võtmeid.

„Tähelepanu! Tähelepanu!“ röögatas äkki väike taskuraadio. „Just praegu tahavad kolm meest „Mesikäpa“ tagauksest sisse murda! Tähelepanu! Tähelepanu! Just praegu tahavad kolm meest...“

Ukse poolt kostis oih!, aih!, uih! ja ärevat rabelemist. Taskulamp libises ukse ette maha ja jäi valgustama mahakukkunud kübarat, ruudulist soni, võtmekimpu ja traatraamidega prille.

Juba olidki kolm meest ülepeakaela punuma pistnud.

„Ahaa!“ rõõmustas väike taskuraadio ja sööstis üleemeelikult vilistades meestele järele.

Kolm meest ees ja taskuraadio nende kannul — nii kihutas too isevärki seltskond mööda laia kõnniteed. Ja kogu õhtune tänav kajas väikese taskuraadio hõiskavast häälest:

„Tähelepanu! Tähelepanu! Siin põgenevad kolm meest, kes äsja tahtsid „Mesikäpa“ sisse murda! Tähelepanu! Tähelepanu...!“

Kõige ees silkaval vihmavarjuga paksukesel hakkas hing kinni jääma. Ta heitis pilgu selja taha ning pudistas lõõtsutades:

„Seis, me ... mehed! See on ... on ai ... ainult ü ... üks ka ... karp!“

Kolm põgenejat peatusid nii äkki, et väike taskuraadio oleks neile peaaegu otsa kihutanud.

„Karp neh, niru...“ pomises ruudulise pintsakuga mees. Oli näha, kuidas lakkamatud hirmuvärinad teda suurest varbast juuksetutini raputavad.

„Oh, kallid kaaskannatajad, ma igatsen teda vagaseks lüüa!“ ütles prillid kaotanud mees unistavalt. Ta krahmas paksukeselt vihmavarju ja virutas. Aga et tal prille ei olnud ja et tänavalatern oli kustunud, siis lõi ta väikesest taskuraadiost mööda. Hoop tabas ruudulise mehe värisevaid varbaid. Mees karjatas ja vajus lööjale selga. See vehkles tasakaalu hoides vihmavarjuga. Ent vihmavarju konks jäi paksukese kaela taha kinni. Ja nad kukkusid kõik kolmekesi hunnikusse. Tükk aega oli näha ainult siplemaid käsi-jalgu.

Väike taskuraadio istus kõnnitee servale ja naeris, nii et antenn vabises.

Kui mehed end jälle püsti olid ajanud, kummardus paksuke taskuraadio poole ja ütles vabandavalt:

„Mul on kahju, et me teid kahjustada tahtsime.“

Ja ruuduline lisas varbaid peos hoides:

„See üritus kukkus jah plassilt välja!“

Ja viksitud juustega mees ütles oma salkude vahelt:

„Oo, auväärt aparaat, ärge tõesti pahaks pange!“

Väike taskuraadio kuulas, kuulas ja taipas äkki: kolm vargapoissi usuvad, et tema nad tänavale hunnikusse pildus! See tõstis väikese taskuraadio uljust veelgi. Oma tavalist kõnepruuki unustades hüüdis ta käskivalt:

„Marss ritta! Ja miilitsasse!”

Sõnakuulelikult asusid mehed haneritta ning hakkasid astuma.

Paksuke mõtles kurvalt:

„See on üllatav, missugused võimsad ja targad vahendid on nüüd miilitsa käsutuses!”

Ruuduline mõtles hirmunult:

„Mihuke kihvt riistapuu! Mine tea, palju neid raisku veel võib olla! Hakka või uuesti ausaks lukksepaks!”

Ja viksitud pea mõtles oma sassiläinud salkude all:

„Oo, kallid kaimud! Nüüd peab küll ainult maru ausat elu elama!”

Äkki jäi paksuke seisma ja palus härdalt:

„Lugupeetud aparaat! Lubage meil minna! See oli viimane kord. Enam me ei tee!”

Ning teised kaks nurusid veel härdamalt kaasa. Sellest tuli siisugune nutukoor, et isegi väikese taskuraadio patarei, juhtmed ja poolid härdaks muutusid. Ta ütles suuremeelselt:

„Olgu nii! Laske jalga! Aga meest sõnast, härge sarvist! Või muidu...”

Järgmisel hetkel olid mehed kadunud. Tänaval lebas ainult konksuga vihmavari. Paksuke oli selle rõõmutuhinas maha pillanud. Väike taskuraadio andis vihmavarjule müksu. Vihmavari tundus imelikult raske! Tuli välja, et riidevoltide sees oli jäme toru. See polnudki harilik vihmavari, vaid maskeeritud löögiriist.

„Vaesed varbad!” ohkas väike taskuraadio ruudulise mehe õnnetusele mõeldes.

Värsket poplaulukest vilistades seadis väike taskuraadio sammud pargi poole. Raske päev nõudis puhkust. Aga uus päev oli tulemas ning uued üritused ootasid teostamist, nagu oleks öelnud soliidne paksuke.

Prillideta prillimees oleks lisanud:

„Oo, kallid lugejad, olge selle krapiga ettevaatlikud!”

Ja ruudulise pintsakuga mees oleks kinnitanud:

„Kärts masin! See võtab sokulaadihimu igaveseks ajaks ära nigu niuhti!”

TASKURAADIO JA REISIKELL

Väike taskuraadio seisis aknalaua ja vaatas õue. Puud olid raagus ja ootasid talve. Akna all kollendas suur kuhi sügislehti. Aga päike oli veel soe ja aken avatud.

Seal kuulis taskuraadio, et keegi hüüab haledasti appi. See oli niisugune isemoodi hääl, mida ainult taskuraadio oskas tähele panna.

Taskuraadiol oli hea süda. Ta otsustas hädasolijale appi tõtata. Pikkamööda nihutas ta enda aknalaua äärele ja hüppas alla lehehunnikusse.

Andis enne sabistada, kuni ta lehtede seest välja pääses ja kõva maad enda all tundis. Siis hakkas ta hääle suunas nobedasti liikuma.

Läks üle õue, läbi aia ja jõudis kuuri taha kraavikaldale. Appihüüd muutus ikka tugevamaks. Siin kuskil pidi see hädaline olema. Ja oligi. Oksahunnikust paistis läikiv metallist kastike. Kastikesel oli tilluke sang küljes. Taskuraadio pistis oma antenni sangast läbi ja tõmbas. Ta pidi mitu korda kõigest jõust tõmbama. Alles siis sai ta hädalise okste vahelt välja.

See oli kell! Neljakandiline kell. Klaasi tagant vaatasid vastu numbrid ja nikerdatud osutid. Sang aga seisis kella katusel. Kindlasti selleks, et kella saaks käe otsas kanda.

„Kõrgeauline võõras!“ ütles iseäralik kell. „Lubage teid südamest tänada! Teie tegu räägib teie õilsusest!“

„Ah, pole tänu väärt!“ kostis taskuraadio tagasihoidlikult.

Nüüd tegi päästetu kerge kummarduse ja lisas väarikalt:

„Lubage tutvustada: mina olen repetiiriga reisikell! Ule-eile sain täpipealt sada aastat vanaks!“

„Mis see repe... repetiir peaks olema?“ imestas taskuraadio.

„Uks silmapilk! See saab teile sedamaid selgeks!“

Kohe hakkas isemoodi kella sisemusest kostma tlin-tin, tlin-tin, tlin-tin... Nagu oleks keegi seal ksülofoni mänginud. Nendest tlin-tinnidest sai kokku kena viisike.

„Aa! Selgel!“ ütles taskuraadio, kuulas loo lõpuni ja küsis: „Kas sa mõnda teist viisi ka oskad?“

„Ei! Milleks?“ imestas eakas kell. „Minu aulik peremees ärkas alati rõõmsa meelega sellesama armsa viisikese peale!“

„Siis sa oled lihtsalt äratuskell!“ nentis taskuraadio.

„Mu kõrgeauline heategija!“ hüüdis imelik kell. „Kuidas te võite mind nõnda alandada! Mind on kellaspepp imeväär-selt teinud. Ma ei karda põrutamist, mu kest ei lase tolmu läbi... Ma olen reisikell! Kui postitöld auklikul maanteel pörub, siis ei sünni mulle kõige vähematki halba!“

Taskuraadio ei osanud sellest midagi erilist arvata. Ka tema ei kartnud kerget põrutamist. Ta küsis:

„Kuidas sa siia põösasse sattusid?“

„Kaua-kaua ootasin ma ühes kenas kirstus, millal ma jälle saan reisima minna. Aga täna võttis üks nurjatu noor-meis mu kirstust välja ning viskas siia, kust te mu nii armastusväärsest välja aitasite!“ seletas kell ja lisas kohe: „Kas ma tohin teada saada, kes olete teie, õilis tundmatu?“

Väike taskuraadio rääkis raadiolainetest, mida mööda laul ja kõne kauge maa taha kanduvad. Rääkis oma antennist, mis need lained kinni püüab... Aga reisikell ei saanud millestki aru. Ainult see pani teda väga imestama, et taskuraadio ei oskagi oma peremeest õigel ajal üles äratada!

Selle jutuajamise lõpuks ütles reisikell taskuraadiotele:

„Ega teine meister ei pruugigi teise tööd tunda. Peaasi, kui mõlemad oma ametiga hakkama saavad. Teie heategu

näitab, et te olete üks üllameelne riist, ja see on kõige tähtsam! Nüüd on mul teile veel üks alandlik palve: aidake mul jälle reisima minna! See on alati mu suurim soov ja igatsus olnud."

Väike taskuraadio ei saanud sellest soovist hästi aru, sest temale tulid kõik maailma uudised koju kätte. Aga kui reisikell nõnda väga reisida igatses, siis pidi tema palvele vastu tulema. Väike taskuraadio kuulatas teraselt ja hüüdis siis: „Lähme!”

Nad kiirustasid läbi aia, üle õue ja peatusid helepunase sõiduauto juures. Selle uks oli lahti, juht õiendas midagi mootori kallal.

„Ronime sisse!” käsutas taskuraadio.

Nad pugesid tagumisele istmele. See oli pakke ja karpe täis. Nende vahel oli hea peidus olla. Uhe suurema karbi peale roninud, ulatusid nad parajasti ka aknast välja vaatama.

„Missugune imelik tõld!” hüüatas reisikell. „Hobuseid polegi veel ees! Ja kuhu need rakendatakse, aiasid polnud kuskil näha! Looka ei olnud kah!”

Nüüd pidi taskuraadio küll naerma hakkama:

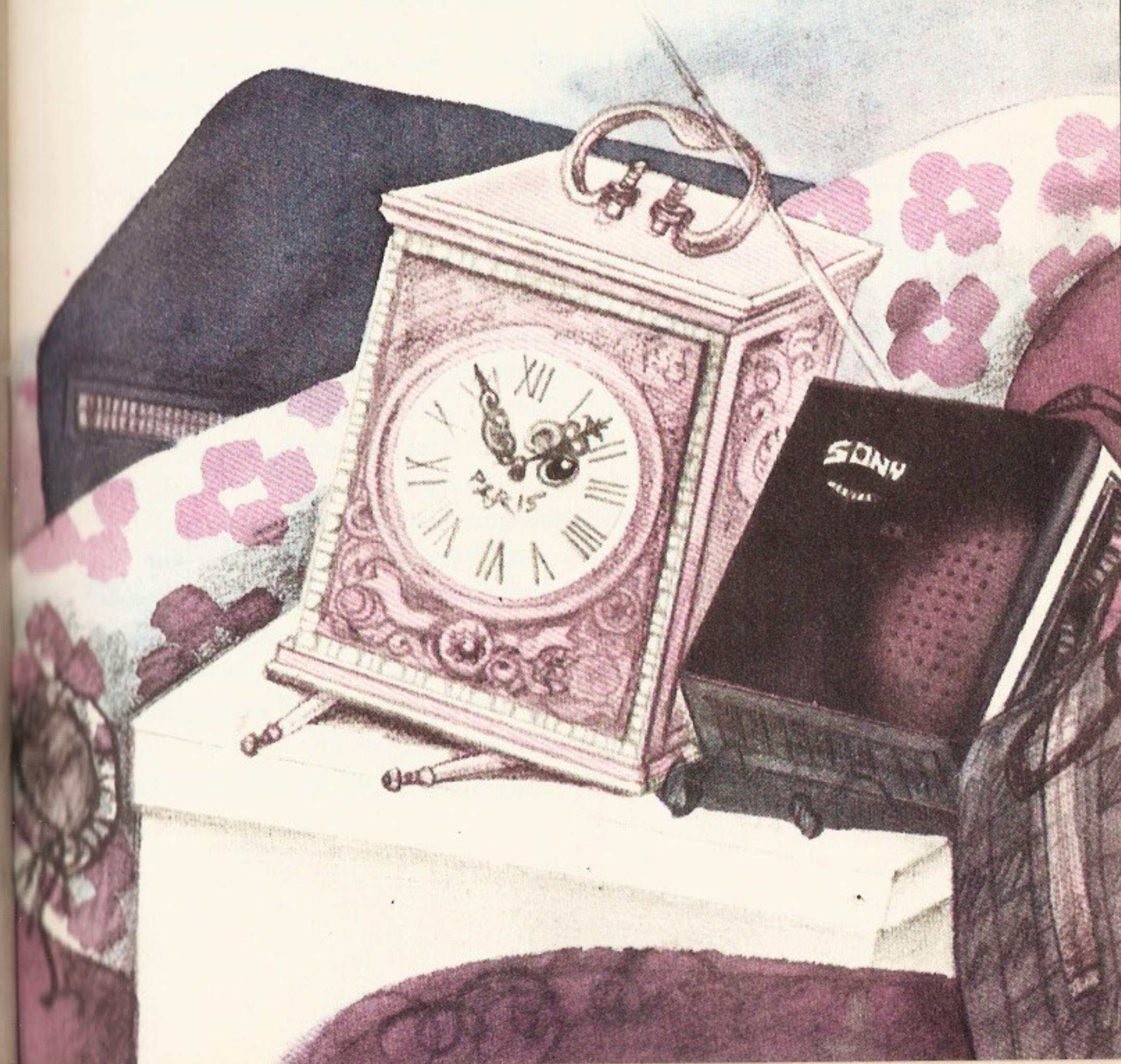
„Mis hobuseid... See on auto ja sõidab isel!”

„Aa! See on siis iseliikuja! Minu lapsepõlves räägiti jah, et niisugust riistapuud olevat võimalik ehitada. Hiljem vist ehitatigi. Aga minul pole veel juhust olnud seda riista näha. Eks vaatame, kuidas ta ise ennast edasi veab!” vadistas reisikell rõõmsalt.

Juht istus rooli taha, mootor lõi mürisema ja helepunane auto kihutas väravast tänavale. Sõiduhuog oli nii suur, et reisikell kukkus kurvis küljeli.

„Küll on ikka peru! Kukub kohe lõhkuma!” porises reisikell pahaselt. Taskuraadio abiga ajas ta enda jälle püsti ja

hakkas aknast välja vahtima. Puud ja majad ja inimesed ja teised iseliikujad aina vilksatasid mööda. Reisikell ei saanud ühtki neist hoolega silmitseda. Vaevalt jõudis ta küsida: „Mis maja...”, kui nad olid majast juba möödas. Seepärast ei suutnud taskuraadio talle mitte midagi korralikult ära seletada.

„See on väga pahal“ arvas reisikell. „Nii ei saagi selget pilti, mis sa reisi peal näed!“

Korraga hakkas helepunane auto ühest tee äärest teise sõitma. Eks juht oli öö läbi üleval olnud ja nüüd vajus tal rooli taga silm kinni.

„Oh aeg! Hobused on jälle lõhkuma hakanud! Ja... ja kutsar tukub pukis!“ hüüdis reisikell hirmunult.

Seal kõlas tuttav viisike: tlin-tin, tin-tin, tlin-tin... Ja autojuht ärkas. Ärkas ja jõudis rooli veel viimasel minutil paremale keerata. Muidu oleksid nad kõik otseteed kraavis olnud!

„Seda sa tegid küll hästi!“ kiitis taskuraadio reisikella.

„Niisugune nurjatu kutsar tuleks kohtu kätte anda!“ paandas reisikell. Aga lisas kohe natuke uhkustades:

„Kas teate, lugupeetud reisikaaslane, ükskord olen ma oma isanda röövlite käest ära päästnud! Jajah, nii see oli... Mu isand istus postitöllas ja tukkus magusasti. Mina rippusin tõlla akna juures konksu otsas. Kahel pool teed oli kõrge ja tihe karulaas. Korraga nägin, et metsast tuli välja õige mitu meest. Tulid välja ja jooksid maantee peale ette. Kutsar tõmbas ohjad pingule. Hobused tõusid tagumistele jalgadele püsti. Tõld jäi seisma. Võõrad mehed haarasid hobustel päitsetest kinni. Nüüd nägin mehi lähemalt. Uhel oli silm musta rätiga kinni seotud, teisel pussnuga hammaste vahel... Teeröövlid, mis muud! Aga minu isand tukkus ikka veel magusasti. Siis ma panin oma viisikese helisema! Isand ärkas krapsti üles. Ta sai muidugi kohe aru, milles asi seisab. Ta tõmbas oma püstoli põuest välja... Kõlas pauk! Hobused panid lõhkuma. Teeröövlid ei jäänud teist pauku ootama, vaid lasksid jalga. Jajah, nii see oli...“

Just siis, kui reisikell oli oma jutustuse lõpetanud, käis kah

paras pauk. Auto vähendas kiirust ja hakkas justkui lonkama.

„Jälle teeröövlid!“ hüüatas reisikell.

„Oh ei! Mootoriga juhtus midagi. Ei vea enam korralikult. Tõrgub teine!“ naeris taskuraadio vastuseks.

Helepunane auto peatus. Juht astus välja ning tõstis mootorit katva kaane üles.

„Kõrgeauline raadio!“ ütles reisikell nõrduvalt. „Lähme siin maha! Ma ei armasta reisida niisuguse tõllaga, mille hobused perutavad ja tõrguvad ja mille kutsar jääb pukis tukkuma. See on korralagedus. Pealegi ei jõua selle tõlla aknast üldse maakohti vaadata ja inimeste elujärjest aru saada!“

Mis jäi taskuraadiol muud üle kui reisikella kannul autost maanteele kobida. Nad seisatasid kilomeetriposti juures ja väike taskuraadio püüdis reisikella tusatuju leevendada. Ta ütles:

„Kas tead, inimesed oskavad juba lennatagi!“

„Oo!“ lõi reisikella numbrilaud särama. „Lennata oleks väga meeltülendav! Ükskord tõsteti mind postitölla katusele. Juba sealt oli nii imekaunis vaade... Väga austatud raadio, viige mind mõne isanda juurde, kes lennata oskab!“

„Küll on tüütu tegelane!“ siunas taskuraadio endamisi. „Kust ma talle selle lendava isanda nüüd välja võtan?“

Siunas küll, aga ometi seadis ta enda teraselt kuulutama. Kohe püüdiski antenn kinni teate, et varsti stardib kuurakett.

„Lähme!“ hüüdis taskuraadio. „Ma viin su lendava isanda juurde!“

Reisikell oli rõõmuga nõus.

Nad liikusid hulk aega metsa all, siis tõttasid üle lageda ja seisidki raketi jalamil. Kosmoselaev oli nii kõrge, et tippu polnud nähagi. Parajasti tuhises ülevalt alla tõstuk.

„Ruttu sinna!” hüüatas taskuraadio.

Nad kiirustasid pakkide ja kastide poole, mille juures tõstuk oli peatunud.

„Poe kähku siia pappkasti!” õpetas taskuraadio reisikella. Juba kaduski reisikell üle kasti ääre. Aga taskuraadio ei jõudnud talle järele lipsata. Enne tulid kaks meest ja tõstsid pappkasti tõstukisse.

Taskuraadio peitis enda kähku ühe raudsamba varju.

Tõstuk sõitis kastide-pakkidega üles. Ja alla enam ei tulnud. Küllap oli nüüd kogu vajalik kraam raketti viidud.

Väike taskuraadio ootas veel natuke ja hakkas siis kurvalt kodu poole kõmpima. Reisikell oma reisimisõhinaga oli talle meeldima hakanud. Hea, et tlin-tin õnnelikult raketti jõudis!

Äkki kuulis taskuraadio sedasama häält, mis ennist oli haledasti appi hüüdnud. Nüüd ütles see hääl reipalt:

„Ma olen sügavasti liigutatud teie hoolitsuse pärast! Täna kõigest südamest! Siin on väga imeväärne olemine! Kahju, et te ise nii õnnetul kombel maha jäite! Peatse nägemiseni, mu õilis sõber!”

Kui taskuraadio juba maanteel liikus, käis metsa taga hirmus sumakas.

Silmipimestav tulelont sabas, kadus rakett hämarasse taevasse.

Koju jõudes oli väike taskuraadio kohutavalt väsinud. Viimast jõudu kokku võttes ronis ta mööda veetoru üles, turnis natuke aega piki paneeli ja oligi aknalaua tagasi. Oli tagasi ja jäi kohe magama. Alles hommikul ärkas ta üles ja oli korrapealt virge. Kosmodroomilt lendas antenni tippu ärevaid hääli.

Kõik teadlased ja konstruktorid ja operaatorid ja muud asjamehed hädaldasid läbisegi:

„Mis imelikud helid sealt kuuraketist kostavad? Oh häda,

kas on mingi rike juhtunud! Mis tlin-tin, tin-tin seal käib? Kosmonaudid, kontrollige aparate! Teatage silmapilk, milles asi seisab!”

Vastuseks kostis kosmonaudi rõõmus hääl:

„Kõik on korras! Täname väga, et te meile nii armsa kaaslase siia toimetasite!”

Aga teadlased ja konstruktorid ja operaatorid karjusid läbisegi vastu:

„Mis kaaslase? Olete hulluks läinud! Ärge lobisege! Kandke juba ükskord ette, mis seal on?”

Jälle kõlas kosmonaudi rahulik hääl:

„Meil on siin reisikell! Vähemalt sada aastat vana! Kui armsasti ta oma viisikest mängib... Mulle tuletab ta vanaisa kodu meelde. Vanaisal oli ka niisugune kell. Kui me lapsed olime, siis kuulasime selle mängu igal õhtul. Ja vanaisa jutustas lugusid... Aga hommikuti ajas kella laul meid üles...”

„Kes teil lubas mingisuguse kellaloksu kaasa võtta!” karjus konstruktor või operaator.

„Me pole võtnud!” vastas kosmonaut. „Aga see on nii tore, et ta oma lihtsa viisikesega kõigi nende keeruliste aparatuuride hulgas elab! See oli nii armas, kuidas ta meid hellalt üles äratas... Ja võib-olla sai minust raketiinsener just sellepärast, et vanaisa mulle oma reisikella saladusi näitas!”

Aga juhtimiskeskuses käis segadus edasi. Otsiti süüdlast, kes igivana reisikella oli salaja kuuraketti sokutanud. Otsiti, kuid ei saadudki otsa kätte!

Ainult vana halli peaga teadlane muheles rõõmsalt ja ütles:

„Kuule, raketiinsener seal kosmoselaevas, ega sa pole

unustanud, et seda reisikella tuleb üks kord päevas üles keerata!"

Ka väike taskuraadio muheles ja mõtles endamisi:

„Noh, kõrgeauline! Kas siisugune reis ja siisugune isand peaksid teile meeldima!"

Mõned teie hulgast on kindlasti märganud, et Kuuse ja Männi tänava nurgal seisab kena väike torniga maja. Mõni teab ehk sedagi, et tolles majas elavad onu Kaarel, tädi Alma ja Tiidu vanaema Juuli.

Nüüd aga pajatan teile loo, millest teil pole õrna aimugi, sest siamaani teavad sellest ainult Kaarel, Alma, Juuli, ülemuuriija August, Tiit ja mina.

Iga lugu algab pealkirjaga. Seda kommet pole mõtet rikuda, sest hea pealkiri on mul täiesti olemas. See kõlab nõnda:

SALAPÄRANE JUHTUM TORNIGA MAJAS

Uhel päeval helises ülemuuriija Augusti töölaual telefon ja ärritatud hääl ütles:

„Palun... palun tulge kohe Kuuse ja Mä... mä... Männi tänava nurgale torniga majja. Meie asi lä... lä... läheb iga päevaga hullemaks... maks... maks. Täna on lugu juba hoo... hoo... hoopis hirmus!"

„Mis teil seal siis lahti on!" porises ülemuuriija vastu. Tal ei olnud mingit tahtmist torniga majja minna. Tal oli nimelt üks väga tõsine uurimistöö käsil. Ta pidi selgeks tegema, kuhu on kadunud kaks talvel tehtud lumememme. Muidu oleks asi lihtne olnud, aga sõrmejälgi polnud kuskilt võtta.

„Seda ei... ei... ei oska ma seletada. Tulge vaadake... ke... ke ise," kostis vastuseks. Selle kokutamise lõpetas hele pauk.

Nüüd oli ülemuurijal tuli takus. Kui juba paugud käivad, siis peab asjalugu tõesti tõsine olema.

Ülemuuriija August vajutas nupule, mis seisis tema tooli käsitoel. Otsekohe hakkasid tooli seljatoe küljes põrisema kaks propellerit. Need tõstsid tooli koos Augustiga õhku ja sõidutasid lahtisest aknast välja. Nii oli väga mõnus liikuda, polnud üldse vaja jalgu vaevata. Seetõttu oligi ülemuuriija August nii kenasti paks nagu kera.

Kuuse ja Männi tänava nurgal lendas August kõigepealt paar tiiru ümber maja. Ta tahtis nimelt kindlaks teha, kas ei ole võimalik toolil istudes majja sisse vuhiseda. Ta ei sallinud midagi vähem kui trepist üles kõndimist.

Rõduuks oligi lahti ja August maandus otse keset suurt elutuba.

Ehkki ülemuuriija August oli paljunäinud mees, oleks ta sellest toast parema meelega kohe tagurpidi välja lennanud. Aga ta sai endast võitu, sest ülemuuriijatel ei ole õigust ei araks lüüa ega jalga lasta.

Mida ta nägi?

Onu Kaarlit raputasid kohutavad värinad. Peale selle keerles ta kogu aeg nagu vurrkann ja vahtis hirmunud silmadega ringi. Kõrvades seisis tal hiiglasuured valged vatitopid. Aeg-ajalt tõmbas ta pea õlgade vahele ja hüüatas midagi arusaamatut.

Tädi Alma oli kummagi kõrva vastu surunud kirju sohva-padja. Ta seisis toa nurgas suure kummipuu taga, pööritas üle öla silmi ja oigas õudse häälega.

Vanaema Juuli käis naerul näoga mööda tuba ja tegi „kuss-kuss" ning „kuss-kuss". Ent vahetevahel oleks teda

nagu nõelaga torgatud. Ta hüppas kahe jalaga õhku ja kiljatas läbilõikavalt.

Ülemuuriija August ei osanud esialgu sõnagi ütelda. Ta ei saanud aru, kas asub siin hullumaja osakond või tahtakse temaga lihtsalt nalja teha.

Viimaks käratas ta kurja häälega:

„Kes mulle helistas?“

„Mi... min... mina,“ kokutas onu Kaarel, keerles aga ühtepuhku ringi ja välgutas hirmunult silmi.

„Ja miks te seda tegite?“ käratas ülemuuriija August uuesti.

Sel hetkel kõlas hele pauk.

Ülemuuriija haaras kohe värvli vahelt oma hiiglasuure revolvri.

Siis kõlas teine pauk ja August sai aru, et seinakell lööb ta selja taga tunde.

Kell lõi viis pauku.

Otsekohe pidi ülemuuriija August pead raputama ja silmi pilgutama. Ei midagi! Ta tõstis käed näo ette ja piilus läbi sõrmede. Ei midagi! Vaatepilt jäi samaks. Muutus oli täiesti ootamatu! Ootamatu ja arusaamatu.

Onu Kaarel ei keerelnud ega värisenud enam.

Tädi Alma oli sohvapadjad minema visanud ja ei oianud enam üldsegi.

Vanaema Juuli ei kiljunud, ei kussitanud, ei karanud kahe jalaga õhku.

Nad kõik olid jälle harilikud tasased inimesed ja astusid nüüd ülemuuriija Augusti tooli ümber kokku.

„Küll on hea, et te meile appi tulite!“ hüüdis tädi Alma ja andis ülemuuriijale plaksti musi.

Vanaema Juuli surus Augusti kätt ja poetas tema kuuete tänutundes kaks suurt pisarat.

Onu Kaarel tegi neid meeleliigutusi nähes „khömm! khömm!“ ja ütles asjalikult:

„Iga päev kell neliteist null-null algavad meil valud kõrva-des, tõmblused, värinad, hirmuhäälitsused, kartus, et midagi kukub pähe või sajab kaela. See kõik kestab kolm tundi ja kaob siis jälle. Kell viis... see tähendab, kell seitseteist null-null on kõik uuesti korras. Esimesed nähud ilmusid paar nädalat tagasi. Siis olid need õige nõrgad, kuid muutusid päev-päevalt tugevamaks. Täna oli lihtsalt hirmus! Nägite ju ise!“

„Justament! Arusaadav!“ hüüatas ülemuuriija August. Nii hüüatas ta ikka siis, kui oli suurde segadusse sattunud.

„Kallis ülemuuriija! Päästke meid sellest hirmsast nõidusest!“ anus tädi Alma ja vanaema Juuli poetas selle juurde kaks suurt pisarat.

Et ülemuuriija nõidusesse ei uskunud, alustas ta otsekohe asjaolude uurimist. Tubadest, keldrist ja pööningult ei leidnud August midagi kahtlast. Ka pisike tornikamber paistis tühi olevat, kuigi August sinna ukse vahelt sisse ei mahtunud.

Nii kukkus läbi ülemuuriija esimene oletus. Ta nimelt arvas, et majja on peidetud masin, mis saadab välja hirmu ja õuduse kiiri. Seda masinat ei olnud. Ka polnud kuskil võõraid näpujälgi. Salapärestest saapajälgedest rääkimata.

See pööningu ja keldri vahet kõndimine oli ülemuuriija hirmsasti ära väsitanud. Oma armsale toolile vajudes hakkas ta sedamaid norskama.

Tädi Almal oli Kuuse ja Männi tänaval kõige parem süda. Seepärast tõttas ta kohe kööki, võttis mune, jahu ja võid ning küpsetas suure kausitäie pannkooke.

Koogi-kohvilauda ei lasknud ülemuuriija August end kaks korda kutsuda.

Pärast kerget einet, mis koosnes kahekümne neljast üle-

pannikoogist ja kuuest tassist koorega kohvist, alustas August uue hooga uurimistööd.

Ta tõstis oma tugitooli käsitoe üles. Toe all oli salalaegas, kust tuli nähtavale pisike mikroskoop. Selle abil uuris ülemuurija läbi kõik piimapudelitest leitud piimatilgad. Igal lõunaajal, just enne, kui kell sai neliteist null-null, sõi kogu pere lõunat ja jõi sinna juurde tublisti piima. Aga piimapudeleisse võis keegi ju hirmupisilasi poetada! Seesugune ulakus oli ülemuurija Augusti arvates täiesti võimalik.

Kahjuks ei leidnud ka see teravmeelne oletus kinnitust. Piimatilkades ei avastanud August ühtki kahtlast pisikut, suuremast elukast rääkimata.

„Justament! Arusaadav!“ pomises ülemuurija August. See näitas jälle, et ta oli tõsiselt hämmastunud. Aga ta kogus end kiiresti ja ütles otsustavalt:

„Peale hirmukiirte ja hirmupisilaste on olemas veel hirmupulber. Seda puhutakse majadesse tavaliselt läbi lukuaukude või läbi aknapragude. Pulbri mõju kestab läbisegi kolm tundi. Kõik klapib. Asi on selge. Niisiis – homme võtame kurjategija otse teo pealt kinni!“

„Kui tark te oletel!“ hüüdis tädi Alma, aga musi anda ta enam ei julgenud. Vanaema Juuli laskis ülemuurija kuuetele jälle kaks suurt rõõmupisarat kukkuda.

Aga onu Kaarel tegi „khõmm! khõmm!“ ja porises:

„Ei tea, miks seda pulbrit peaks siia puhutama?“

„Justament! Arusaadav!“ kostis ülemuurija kindlalt. „See on väga oluline küsimus. Homme pärimine kurjategijalt järele!“

August kutsus jalamaid välja kaks tosinat alamuurijat. Nendel olid käed öö otsa tööd täis. Kõigepealt tõsteti autokraanaga kõrvale tornikambri katus ja August maandus oma lendava tooliga otse tornikambri põrandale. Seejärel

tõstis kraana torni katuse jälle paika. Tornist oli ülemuurijal sündmuspaigast väga hea ülevaade.

Nüüd viis tööjärg mehed aeda. Iga akna ja ukse juurde peideti peegel. See peegeldas ukse või akna pildi teisele peeglile, teine kolmandale, kolmas neljandale... Nii jõudis ukse või akna pilt viimaks üles tornikambrisse, kus istus ülemuurija August. Tema ees seisis ridastikku kuus peeglit, sest uksi ja aknaid oli kokku kuus. Kui kurjategija oleks nüüd mõne ukse või akna all pulbrit puhuma hakanud, oleks ta tornikambris kohe näha olnud.

Kurjategija kinnivõtmiseks aga olid iga ukse ja akna alla kaevatud sügavad augud. Need kaeti pealt luukide ja murumätastega. Kui ülemuurija August oma tornikambris nupule vajutaks, vajuks luuk alla ja kurjategija kukuks lõksu.

Niisiis olid kõik ettevalmistused pulbripuhuja vastuvõtuks tehtud.

Kell sai kolmteist kolmkümmend, siis kolmteist nelikümmend viis, siis neliteist null-null. Kurjategijast polnud kihku ega kahku. Küll aga hakkasid onu Kaarel, tädi Alma ja vanaema Juuli juba kartlikult ümber piiluma, kõrvu kinni toppima, tõmblema ja oigama.

„Ma... ma... ma ei kannata seda en... en... enam välja!“ karjatas viimaks onu Kaarel ja jooksis kareldes ning keereldes õue. Tema kannul hüplesid ja karglesid tädi Alma ning vanaema Juuli. Niimoodi hanereas kadusid nad maja taha puude vahele. Seal algas kena väike kasemetsatukk.

„Nüüd tuleb kohe sündmuspaik üle vaadata!“ vasardas üksainus mõte ülemuurija peas. „Just praegu peab see hirmulevitaja seal taas olema!“

Aga oh häda! Ülemuurija Augusti taskutelefon oli rikki läinud. Ta ei saanud katusetõstjaid välja kutsuda. Uksest, nagu te teate, August aga läbi ei mahtunud.

Ülemuurija August oli ennegi täbarates olukordades olnud ja tänu oma leidlikkusele neist alati auga välja tulnud. Nii sündis nüüdki. Ta haaras püksivärvli vahelt oma truu hääletu revolvi. Täpsete laskudega tikkis ta ukse kõrvale seina sisse tihedate aukude rea. See ulatus põrandast ukse ülemise piidani. Nüüd oli lihtne läbitikitud seinosa kõrvale lükata. Ukseauk muutus kohe poole laiemaks.

Ülemuurija August tormas tornitrepist alla tuppa ja sai lävel sedamaid hirmsa löögi otsaette. Ta surus hambad kokku ja tõmbas revolvi välja. Sel hetkel niideti ta jalust maha ja ta veeres üle ukseläve esikusse tagasi.

Siin tegi ülemuurija August niisuguse näo, et ta ei suuda enam tõusta. See oli osav trikk vaenlase ninapidivedamiseks. Ega lamajale enam kallale tungita! Tegelikult aga piilus ülemuurija August käe varjust ettevaatlikult toa poole.

Ja mis ta nägi!

Keset tuba seisis üks poiss. Sellel poisil olid sassis juuksed ja kriimud sääred. Sellel poisil oli vanaema Juuli pudrunui käes. Kaenla all hoidis see poiss veel taignarulli, kolme suurt kulpi, kahte ahjuroopi ja ühte kummiotsaga kraanipumpa.

Läve ees seisis püsti seitse puuhalgu. Ilmselt loopis poiss nende pihta märki.

„Ta tuli majja sel ajal, kui ma üleval tornikambri uksega jändasin!“ tegi ülemuurija kiire järelduse.

Parajasti vihises pudrunui üle tema pea esikusse ja pühkis seina pealt maha onu Kaarli kaabu ja tädi Alma sulega kübara.

Ülemuurija August tõusis julgesti püsti ja ütles rangelt: „Kodanik koolipoiss! Seaduse nimel: jäta otsekohe järele! See ei ole...“

Edasi ülemuurija ei saanud, sest taignarull oli ühe halu

lendu löönud. Halg sööstis nagu mürsk ülemuurija kolmanda vestinööbi pihta ja lõi ametimehel hinge kinni.

Toast kostis luust ja lihast läbilõikav kisa:

„Ei tahaaa... järele jättaaa... Tahan mängidaaa...“

Ulemuuriija surus käed kõrvadele. Aga sellest ei olnud palju abi. Kisendaja hääl oli nii terav, et seda poleks soovapadjadki summutada suutnud.

„Kulla laps!“ röögatas ülemuuriija ning sööstis edasi. „Ma pean sinuga tõsiselt rääkima, ma pean . . .“

Seal tabas ülemuuriija otsaesist näpuka kuul ja napsas mehel silmist vee välja.

Kogu oma vaprust kokku võttes liikus ülemuuriija veel mõne sammu poisi poole. Ta sai juba poisi pead silitada ja teise käega tema käsivarrest kinni võtta. Seal hakkasid poisi jalad ja käed nagu veskitiivad hirmsa ulgumise saatel vehkima. Ulemuurijal kadus kuulmine ja nägemine. Ta vajus hääletult põrandale.

Viimane, mida ta kuulis, oli poisi hääl. See kõlas nagu sõjapasun läbi maja:

„Kus vanad on! Juuuuliiii! Tiit tahab süüüüaaaa! Tiit tahaaab koooooki!“

Ulemuuriija August ärkas selle peale, et kaks sooja pisarat ta põsele kukkusid. Kui ta silmad lahti lõi, siis vaatasid talle vastu tädi Alma ja vanaema Juuli õnnelikud ja naerused näod.

„Justament! Arusaadav!“ sosistas ülemuuriija August. Ja seekord oli asjalugu talle tõepoolest igati arusaadav. „Te kartsite, et Tiit tuleb koolist teile külla. Te teadsite, et pärast seda, kui kell saab seitseteist null-null, ta enam ei tule. Siis on ta ema juba kodus. Tiit ei tulnud ühel, siis teisel päeval . . . Mida kauem ta ei tulnud, seda suuremaks kasvas oodates teie hirm . . . See oli nagu lumepall, mis veeredes ikka suuremaks kasvab . . . Justament!“

„Oo! Kui arukas te olete, kallid August!“ hüüdis tädi Alma ja vanaema Juuli poetas veel paar rõõmupisarad.

„Khõmm! Khõmm!“ ütles onu Kaarel. „Kõik seinääred on auke täis kaevatud . . . Murra jalad ära!“

Siis meenusid ülemuuriijale tema ametikohused . . . Ta upitas enda püsti, puhkis natuke ja hüüatas:

„Kus on see hirmupisikute levitaja? Ma pean temaga tõsiselt vestlema!“

„Tiit on seal!“ osutas vanaema Juuli käega laua poole.

Ulemuuriija August tõmbas küüru selga. Aga laua ääres istus armas rahulik poisike ja sõi usinasti kaerahelbeputru.

Laual lebas paras kimp ilusaid painduvaid kasevitsu. Ja see poisike ei saanud vitstelt pilku eemale keerata.

Missugune õnn, et vanaema Juuli oli kasemetsast tagasi tulles kimbukese kaseoksi kaasa võtnud!

Ulemuuriija August kummardas Juuli ees maani. Ta oli nii rabatud, et unustas oma lendava tooli üles tornikambrisse ja hakkas jala südalinna poole veerema.

Seiklusjutud

PEAAEGU TONDIJUTT

Andres ja Kalju elasid pikas madalas majas. Hoone ühes otsas asus kauplus, teises otsas kauplusejuhataja korter.

Täna olid vennad üksi kodus ja mängisid kabet. Isa oli poeuksed lukku pannud ja koos emaga alevisse tähtsale koosolekule tõtanud.

Väljas oli pime ja vilu, toas aga valge ja soe. Uksed seisid lukus ja riivis. Poika valvas õues. Nii et karta polnud midagi, kuigi lähema naabermaja tulesilmad paistsid alles metsa äärest.

Umberringi oli rahulik ja vaikne. Ainult kabekivid kõpsusid tasakesi, kui poisid neid ühelt ruudult teisele tõtsid.

Siis äkki kõlas läbi vaikuse kõva kolin. Nii kõva, et Andresel kukkus nupp käest ja veeres põrandale. Kalju tegi „õhh-õhh!“ ja Poika pistis õues haukuma.

Poisid ei julgenud liigutada, teritasid ainult kõrvu. Mis edasi juhtub? Nad ootasid. Ei midagi. Majas valitses jälle vaikus, nagu poleks kolinat olnudki.

„See oli seal . . . poes,“ sosistas Andres ja nõksas toaukse poole peaga. Toaukse taga üle kitsa koridori asus teine uks. Selle taga kaupluseruum.

„Kas . . . kas seal on röövlid?“ sosistas Kalju vastu. Ta silmad olid hirmu täis ja sõrmed näpitsesid ärevalt venna varrukat.

„Ah mis, kust need röövlid siia said!“ lõi Andres käega. Venna hääletoon ja tema hoogne käeliigutus tuletasid Kaljule isa meelde. „Kuule, Poika jäi ka juba vakka!“ lisas Andres rahustavalt.

See oli õige küll. Õuest ei kostnud enam urisemist ega haukumist.

„Peaks vaatama, mis seal kolises!“

„Ee... ei tea...” kõhkles Kalju.

Ent Andres oli juba laua äärest püsti hüpanud. Ta tõmbas toaukse lahti ja klõpsutas koridorilambi põlema. Kitsas pikerguses ruumis oli kõik vanaviisi. Siis tassis Andres toast tooli ja seadis selle poeruumi ukse alla. Ukse ülemine osa oli klaasist. Kui Andres ja Kalju toolile ronisid, ulatusid nad parajasti läbi klaasi poodi vaatama.

Isa jättis ööseks alati paar lampi kauplusesse põlema. Seetõttu olid letid-kaubad nüüd üsna hästi näha.

Poisid vahtisid, vahtisid ja ei uskunud oma silmi. Plekk-ämbrite virn oli madalalt riiulilt alla kukkunud. Ämbri vedelesid mööda kivipõrandat laiali. Aga leti nurga juures... Oo! Seal lebas üks peal! Uks mustavate silmaaukudega pea... See pea põrnitses ühtsoodu ämbrite poole, nagu peaks ta neid valvama.

Ja siis... Oo!

Leti taga seisis riiul. Selle ääre peale oli riidepuuga riputatud roheline kampsun. Seesama kampsun hakkas äkki üles-alla hüppama, nagu tahaks ta riiuli servalt alla karata. Ikka nõks-nöks ja nõks-nöks.

Ja juba vajuski ta leti taha!

Poisid ei saanud sõna suust. Õieti öeldes poleks neil rääkimiseks mahtigi olnud, sest juba võis näha uut imelugu.

Roheline kampsun tuli leti tagant välja! Ise lapiti põrandal, varrukad kahel pool. Küür seljas, sõitis ta leti eest läbi ning kadus õllekastide varju.

Kohe pistis keegi heleda häälega kiljuma. Andres võpatas, aga taipas sedamaid, et kiljuja on Kalju.

„Ma... ei tahaaa...! Lähme äraaaa...!” kisas poiss nii mis jaksas ja hüppas toolilt alla.

Andresel oli tükk tööd, et venda rahustada.

„Ämbri virn oli viltu ja kukkus küljeli. Aga see pea... See

on papist mask. Neid seal alumise riiuli peal terve rodu. Tead ju isegi!”

„Aga kampsun... kampsun? Roheline kampsun?” võdises Kalju ja luristas ninaga.

Jah, kampsuni kohta ei osanud ka Andres midagi tarka ütelda. Üldse oli kogu see lugu nii kummaline, et Andres soovis juba endamisi: „Peaksid ema-isa ometi nüüd kohe koju tulema!” Aga Kaljule ta oma muret näidata ei tohtinud. Seepärast sõnas Andres nii rahuliku häälega kui oskas:

„Vaata, mis nalja seal veel peaks näha olema!”

„Mina ei taha...” kiskus venna nägu jälle kõveraks.

Andres oli uuesti tooli peale roninud. Kui ta pilgu kauplusesse heitis, käis äkki mingi pots. Täitsa kõva pots. Ja isegi nagu kõlinat oli kuulda.

„Tule ära!” sikutas Kalju Andrest püksisäärest.

Ent Andresel polnud mahti vastata.

Uhe riiuli alt venis vinka-vonka välja pikk ja peenike asi. Venis ja venis. Täitsa uss! Ja kui pikk veel! Lõppu pole nähagi.

„Mis seal on?” sosistas Kalju.

„Uss!” pahvatas Andres. Ent taipas kohe, et seda poleks ta ütlema pidanud.

„Uuu...” pistis vennas jalamaid üürgama. Seekord polnud Andresel aega venda rahustada.

Poeruumi teises otsas pika leti taga oli valge uks. See viis väikesesse akendeta kambrisse. Seal oli isa tööruum. Nüüd vajus too valge uks täitsa iseenesest lahti. Ja jäigi poikvele. Ukse vahelt ei läinud mitte kedagi sisse ega tulnud välja!

Ning veel üks võõrastav asjaolu! Isa tööruumis põles laualamp! Kas oli isa selle põlema unustanud? Või oli lamp iseenesest põlema hakanud? See tundus äkki täiesti

võimalik olevat. Eks ole siin teisigi asju otsekui võluväl juhtunud!

Andres tunnistas ust ja selle vahelt paistvat valgust. Ta tundis, et hirm hakkab temastki võitu saama.

„Mis seal on?“ sosistas jälle Kalju ja tiris venda püksisäärest. Et Andres ei vastanud, hakkas Kalju üles toolile ronima. Kartus kartuseks, aga uudishimul on kah võimu ja väge küllalt!

Äkki kostis mingisugust tuhmi krobinat. Järgmisel silmapilgul vajus kogu maja pimedusse.

Kalju kiljatas. Haaras Andresest kinni. Tool löi kõikuma. Ja nad kukkusid robinal põrandale. Õnneks ei saanud kumbki haiget. Koridori seina ääres oli villakott. Selle selga nad sadasidki.

„Näh nüüd, korgid kõrbesid läbi!“ ütles Andres isa lausega.

„Kes... kes kõrvetas?“ sosistas Kalju. Ta hoidis venna ümbert kahe käega kinni ja vahtis pelglikult pimedusse.

Andres jäi vastuse võlgu.

Villakott oli soe ja pehme, aga valgust läks hädasti tarvis. Ega inimene ole kass, kes näeb öösel niisama hästi kui päeval. Ja Andres ütles:

„Peab korgid korda panema.“

Kalju ühe, tool teise käe otsas, komberdas Andres välisukse poole. Selle kohal need korgid ongi. Asi see nüüd korda panna! Vajuta väljakaranud nupud tagasi ja maja on silmapilk jälle valgust täis.

Nii oligi.

Kui Andres silmad uuesti ukseklaasi kohale upitas, nägi ta, et isa tööruumi ukse vahelt enam valgust ei paista. Kes selle siis vahepeal ära kustutas?

„Mis sa näed seal?“ päris Kalju tooli kõrvalt.

„Eks tule vaata isel“

Ka seda poleks Andres pruukinud ütelda. Niipea kui Kalju üles toolile sai ja pilgu klaasi taha heitis, oli ta ülepeakaela põrandal tagasi.

Poeruumis käis pauk. Vaikses majas kajas see kõvasti

vastu. Vist kostis õuegi, sest Poika haugatas korraks pahaselt.

Kalju pistis kibedasti tõnnima.

„Ole nüüd ikka mees!” rahustas Andres venda isa sõnatega. Ise aga vahtis üksisilmi poodi, et mis nüüd edasi saab. Edasi ei saanud midagi.

Äkilise mõtte sunnil kargas Andres toolilt alla ja sõnas:

„Saadame Poika poodi sisse!”

See oli kaval nõu, aga võttis Kaljul uue nutuhoo lahti.

„Ära mine õue... Seal on röövlid ja... ja tondid!”

„Mis tondid?”

„Linnavanaema ükskord rääkis, kuidas...”

„Ah mis! Kuula nüüd juttu...” pomises Andres. Ta oli mõne sammuga välisukse juures, keeras selle lukust lahti ja tõmbas riivi eest. Ukse vahelt uhkas näkku vihmasegust tuult. Poika tuli keti kõlinal kuudist välja, ringutas ja liputas saba. Seda kõike oli hästi näha, sest ukse kohal põles hele latern.

Andres võttis Poika ketist lahti ja tõi koridori. Poika oli suur halli kasukaga hundikoer.

Välisuks sai uuesti lukku ja riivi. Siis võttis Andres naela otsast poevõtme... Kalju aga kadus otsemaid elutuppa ja lõi toaukse põmdi kinni.

Poika vehkis rõõmsalt sabaga. Kui Andres võtit lukuauku sobitas, tõmbas Poika tal keelega üle sõrmede.

„Ära tee!” karjus Kalju elutoast. „See... see seal lööb Poika maha! Meie Poikaaa... mahaaaa...”

„Tühi jutt!” pomises Andres. „Poika on vihane vend!”

Juba käis võti lukuaugus ringi. Andres tõmbas ukse veidi paokile.

„Otsi, Poika! Otsi, otsi!” saatis ta halli kasukaga sõbra ukse vahelt sisse asjalugu uurima.

Kohe uks kinni ja lukku! Kohe tool kohale! Kohe üles piiluma!

Poika seisis veeämbrite juures ja vedas ninaga õhku. Kõrvad olid tal kikkis ja karv turris. Siis pistis Poika nagu nool minema ja kadus leti taha. Seal oli kuulda madinat. Siis urinat. Siis niutsumist. Siis jäi kõik vaikseks.

Andres ootas, ootas. Viimaks tuli tooli pealt alla ja keeras ukse arglikult lukust lahti.

„Poika! Siia!” hüüdis Andres ja ta hääl värises. Poika on vihane vend küll, tonte pole muidugi olemas... Aga miks ta leti tagant enam välja ei tulnud...

Otsekohe oli kuulda, kuidas Poika küüned vastu kivi-põrandat krabisesid.

Tuleb! Tuleb!

Kui Poika pea ukse vahele ilmus, pörkas Andres ehmunult tagasi.

Koeral oli midagi suus. See midagi oli karvane. Sellel oli neli jalga ja helkivad silmanööbid.

Poika pani oma kandami ettevaatlikult koridori põrandale ja jäi sabaga vehkides kiitust ootama.

Nüüd tundis Andres selle karvase ära. Nurme-ema kutsikas Muki!

Sel hetkel koputasid ema-isa välisuksele.

* * *

Isa abiga sai kõik selgeks. Nurme-ema oli viimane poeline olnud. Küllap Muki käis tal märkamatuks kannul, jäi poodi nuuskima ning pandi sedaviisi luku taha. Imelood said lihtsa seletuse. Eks Muki alguses magas natuke. Siis hakkas hullama. Näe, tööruumis on ta laualambi juhtmest põrandale tõmmanud, riulilt mahlapurgi alla lükanud, leti all ühe

täispuhutud õhupalli katki teinud... Eks tema sikutas seda rohelist kampsunitki, kuni see talle kaela kukkus...

„Kahju küll, et ainult Muki!“ nurises Kalju õhtulauas. „Oleks hea olnud poistele tondijuttu rääkida...“

„Eks seda võid ikkagi teha!“ arvas Andres.

Ja nii läiski järgmisel päeval esimeses klassis liikvele jutt kole-koledast poetondist, keda aga poeperes mitte keegi mitte üks raas ei kartnud.

METSATALUS

Miina, Ahti ja Arvo seadsid sammud seenemetsa. Ule pika kõrrepõllu, üle laia karjamaa otse kuusikusse välja. Siin oli kena uidata küll, ainus viga oli see, et seeni kippus väheks jääma.

Uitasid, uitasid, tegid vahepeal käbisõda ega märganudki, kuidas päratu suur vihmapihv pea kohale tõusis. Juba kallas nagu kapa servast.

Lapsed kükitasid kuuse alla vihmavarju, aga kuusk hakkas peagi läbi laskma.

„Jookseme onu Kanguri juurde!“ hüüdis Miina.

„Häh, ei maksa! Teda pole kodus! Mina tean!“ kinnitas Arvo. „Isa ütles, et onu Kangur oli hommikul metsa läinud. Püss olnud seljas, fotoaparaat kaelas ja Kaaro sabas.“

„Sinna tuulekotta saame ikkagi!“ arvas Ahti.

See oli asjalik mõte.

Lapsed pistsid jooksu.

Onu Kangur oli vana Metsatalu endale suvekoduks ostnud. Niipea kui ta linnast mahti sai, kohe kihutas autoga siia. Maalis heinamaid ja järvenurki, käis püssi ja fotoapa-

raadiga metsas kolamas ning kaevas vahetevahel maja taga aias. Et ta püss oleks pauku teinud, seda polnud keegi kuulnud. Tema loodusefotosid aga olid paljud oma silmaga näinud.

Lapsed jooksid müdinal Metsatalu avarasse tuulekotta.

„Näe, onu Kangur on koju tulnud!“ hüüdis Miina ja näitas suurtele poristele jälgedele, mis üle põranda ukse poole läksid.

„Kop-kop!“ pörutas Ahti kohe vastu ust. Onu Kangur ei pannud kunagi külalisi pahaks.

Kutsumist küll kuulda ei olnud, aga Ahti vajutas lingi julgesti alla. Kanguri-onu oli ükskord öelnud: „Mis te toksite! Ukse koht, tulge aga sisse!“

Lapsi tervitas ilmatu ahjumürakas ja kulunud kiviplaati-dest köögipõrand.

„Onu Kangur!“ hüüdis Miina.

Vastuseks ei kippu ega kõppu.

Seda ei pannud külalised tähelegi, kuidas rehala üks irtakile vajus. Sealt piilus kellegi silm ja nokatsmütsi sirm. Siis lükati uks kräuksti pärani. Tõre hääl küsis:

„Mis te kolate siin?“

Lapsed ehmatasid.

Nende ees seisis pikk mees. Tal oli seljas vihmast läikiv must palitu. Sõrme otsas rippus kimp võtmeid.

See ei olnud hoopiski onu Kangur, vaid keegi võhivõõras mees.

„Tere!“ ütles Miina ja tegi niksü.

„Eks ma öelnud, et ei maksa tulla...“ pobises Arvo.

Aga Ahti küsis selge häälega:

„Kas onu Kangur ei olegi kodus?“

„Ei siin ole kedagi...“ torises võõras.

„Eks ma öelnud...” virises jälle Arvo ja oli üht jalga pidi juba lävepakul. Kuid Miina ja Ahti ei taganenud.

„Kas võib siin vihmavarjus olla?” sädistas Miina.

„Eks te olge... Seal ees... tuulekojas,” vehkis mees käega, nagu tahaks ta lapsi minema peletada.

Arvo oligi kohe sõnakuulelikult uksest väljas. Ka Ahti hakkas ukse poole nihkuma. Ent Miina ei saanud küsimata jätta:

„Kas teie ootate onu Kangurit?”

Vastus oli visa tulema. Just nagu ei teaks mees äkki, mida kosta.

„Noh, ootan jah! Putitan siin autot,” nookas mees reheluse poole, kus seisis onu Kanguri helehall „Volga”.

Niisugune jutt sundis Ahti kõrvu kikitama. Auto putitamine oli midagi tema jaoks. Kas ta vähe on koos isaga nende pere vana „Mosku” kallal õiendanud! Küll peadpidi mootoris olnud, küll „Mosku” kõhu all roomanud.

„Mis tal viga...?” päris Ahti õhinal, tuli ukse juurest lähemale ja küsis asjatundlikult: „Kas süüde jupsib või? Me tuleme ka vaatama, kui te putitate. Eks?”

„Teid veel sinna tarvis!” torises võõras. „Sai öeldud: olge seal väljas! Või laske jalga!”

Mees keeras rehalasse minema. Kuid ust ta kinni tõmmata ei saanud: Ahti oli juba lävel. Ja Miina tihedasti tema kannul. Miina oli kord juba niisugune tüdruk, kes igale poole pidi oma nina toppima.

„Kuhu te tükite!” käratas võõras mees kurjalt. Haaras Ahtil ja Miinal käsivarrest kinni, talutas nad üle põranda, tõukas kambriukse jalaga lahti ja lükkas mõlemad ukse vahelt sisse.

„Mis... mis te teete... Te ei tohi...” pobises Arvo tuulekojast.

„Sina kao kah sinna!” pörutas mees Arvole peale. Sõnavõtlikult vudis poiss teistele järele.

Mees pani ukse kinni ja keeras krauh-krauh lukku.

Natuke aega vaatasid lapsed üksteisele otsa ega osanud häälteki teha. Siis kuraasitas Arvo:

„Oleks talle ikka... prauh-prauh! korraka kallale kannud!”

„Prauh, prauh!” osatas Ahti. „Mis sina siia tulid! Nagu lammas. Eks kihutanud küla poole. Abi järele!”

„Ee... viimati oleks püssiga...” vabandas Arvo.

„Püssiga...” vihastas Ahti. „Kus see püss tal oli!”

„Ma ütlesin kohe, et ei tasu tulla...” alustas Arvo teist juttu.

Aga Miina lõi ta sõnad katki. Ta oli kambri vahepeal üle vaadanud ja teatas:

„Ei siit pääse kuskile. Talveaknad juba paika pandud.”

Äkki tõttas Ahti üle põranda ja seisatas suure vineerist seinakapi ees. Kapp ulatus maast laeni ja ühest seinast teiseni.

Ahti tõmbas keskmise kapiukse ettevaatlikult lahti. Paistis riidepuudele riputatud rõivad. Ulikond, palitu, tädi Kanguri kleidid.

Miina ja Arvo imestunud pilkude all puges Ahti kappi. Ta lükkas riided kõrvale ja kadus nende taha. Kohe pistis ta pea kahe kleidi vahelt välja ja tõmbas kaaslasti sõrmega.

Selgus, et teisel pool riideid oli samuti uks! See viis kõrvakambri. Suur kapp oli ehitatud nagu sein kahe toa vahele. Ja riiete juurde pääses mõlemast toast.

„Kuidas sa selle ära arvasid?” imestas Miina.

„Ukskord nägin, kui onu Kangur kapiukse lahti tegi. Nüüd tuli äkki meelde!”

„Nüüd me läheme ja alles näitame...” kostis Arvo

kuraasikas sosin. Tegelikult oleks ta küll parema meelega esimesse kambrisse luku taha edasi jäänud. Uued hädaohud kohutasid teda hirmsasti. Aga teistele ei tohtinud seda ju välja näidata.

„Nüüd hiilime minema ja jookseme koju. Tuleb teatada, et siin on üks kahtlane...“ Ahti lõi Arvo kuraasitamise peale käega.

Ent Ahti mõte jäi lõpetamata. Rehalas prahvatas tööle mootor!

Juba oli Ahti köögis ja piilus läbi praakil ukse rehalasse.

Võõras nokitses parajasti garaaži värava juures. Ule väravapoolte jooksis pikk raudlatt. Lati ühes otsas rippus tabalukk. Seda lukku see mees nüüd muukiski.

Lipsti kadus Ahti garaaži. Miina jäi uksele kükitama. Küll oleks tahtnud näha, mida Ahti-poiss seal teisel pool autot nüüd teeb! Aga seekord ütles Miina julgus üles. Mees võib ju iga silmapilk ringi keerata.

Möödus natuke aega.

Ja näe! Keeraski! Enne aga lükkas rehealuse väravad pärani.

Miina kõssitas uksepiida varju. Arvo kükitas ta selja taha ja pobises: „Kui hüppaks talle kolmekesi kallale...“

Mees istus autosse. Õhku paiskus pahvakas sinist vingu. Auto sõitis õuele.

„Mis Ahtist sai?“ lõi hirmuvahk Miinale südamesse.

Tüdruk kergitas pead.

Ahti pugest parajasti tünnide ja toobrite vahelt välja, endal nagu nalja täis.

„Ei see mees kaugele sõida!“ ütles Ahti pisut suureliselt. Ja lisas kähku: „Nüüd laseme ruttu koju! Räägime ära, mis siin juhtus!“

Arvo hakkas midagi seletama, aga teised ei jäänud teda kuulama.

Väljas tibas veel ainult peenikest seenevihma. Lapsed lippasid üle vesimärja karjamaa.

„Mis sa... seal tegid?“ lõõtsutas Miina.

„Oleks pidanud talle ikka... prauh...” puhkis Arvo.

Ahti ei ütelnud poolt sõnagi. Aina traavis kõigest hingest.

Karjamaa serval pöösaste vahel jooksid lapsed sülle püssi ja fotoaparaadiga mehele. Mehe selja taga kõndis suur uhke hundikoer.

„Onu Kangur... Teie „Volga”... Uks mees... Keerasin kahel kummil ventiilid poolest saadik välja... Ega ta kaugele jõua... Kummid lähevad pikkamööda tühjaks...” lõõtsutas Ahti ühe hingega.

Onu Kangur ei imestanud ega arutanud. Keeras kohe metsa poole.

Nüüd jooksid nad juba viiekesi. Märjad kuuseoksad soristasid otsekui kamalust vett krae vahele. Jalad olid põlvini märjad.

Arvo jäi korraks lõõtsutama, aga siis tegi üksijäämise hirm talle jälle jalad alla. „Eks ma öelnud, et ei maksa minna... Nüüd jookse hing välja...” pahandas ta endamisi.

Oligi kiira-käära metsatee. Sellel värsked autokummide jäljed.

Joosti edasi mööda kaht krähmulist triipu. Jalad platsusid poris. Lombid löid lainetama.

Ja siis! Uhe käänu tagant paistis helehall auto. Selle kõrval tõusis ja vajus musta mantliga mehe selg. Mees pumpas kummidesse õhku.

„Vait, Kaaro!” sosistas onu Kangur koerale. Näitas siis käega, et lapsed paigale jääksid. Ise kadus Kaaroga madalate kuuskede vahele.

Hiilides lähenesid mees ja koer pumpajale. Jõudsid talle päris selja taha.

„Jõudu!” hüüatas onu Kangur.

Võõras keeras rapsti ümber. Pump kukkus küljeli.

Ehmunud mehele vaatasid vastu onu Kanguri jahipüssi raud ja tasakesi urisev Kaaro.

„Mis te minu auto pärast nii palju vaeva näete!” naeris onu Kangur nõnda sõbralikult, nagu oleks tegu hea tuttavaga. „Küll ma pumpan ise edasi. Ehk astuksite veidike kõrvale!”

Kui tummaks kohkunud võõras paar sammu eemale komberdas, käskis onu Kangur:

„Kaaro, valva!”

Ja onu Kangur hakkaski rahulikult pumpama. Nüüd arvas mees olevat paraja aja jalga lasta. Ent vaevalt sai ta end liigutada, kui Kaaro nii kohutavalt lõrisema hakkas, et mees ei julgenud enam kulmugi tõsta.

Pumpamise lõpetanud, tegi onu Kangur auto tagumise ukse lahti ja sõnas võõrale:

„Palun! Astuge sisse!”

„Peate mind lolliks või!” urises mees vastu.

„Ah arvasite heaks tõrkuda!” naeratas onu Kangur. „Sellest murest saame kergesti üle!”

Ta hüüatas käskivalt:

„Kaaro! Naks!”

Otsekohe laksatasid Kaaro hambad kokku just võõra kintsu kohal. Sentimeeter veel ja siis... Aga Kaaro tundis oma ametit hästi. Ta teadis, et „Naks!” tähendab ainult hirmutamist.

Ent mehele oli sellestki küllalt. Ta kobis kähku autosse. Kaaro hüppas talle järele ja võttis võõra kõrval istet.

„Ma soovitan teil end mõistlikult ülal pidada!” õpetas onu Kangur. „Kaaro ei meeldi äkilised liigutused!”

Seejärel istus onu Kangur rooli taha, lapsed pressisid end kolmekesi tema kõrvale. Sõit läks alevi poole lahti. Seal asus kõige lähem miilitsajaoskond.

„Kuidas sa, Ahti, selle peale tulid, et ventiilid lahti kee-
rata?“ päris onu Kangur.

„Uhed ulakad tegid isa „Moskule“ ükskord sihukese tem-
bu!“ seletas Ahti.

Selja tagant kostis vihast vandumist.

Onu Kangur tähendas üle öla:

„Palun viisakamalt! Kaaro võib pahandada. Tema ei ole
jämedate väljendustega harjunud! Pealegi on meil noor
daam autos!“

Vastuseks kostis Miina kihistamist.

SISUKORD

MUINASJUTUD

Uus loom 5

Nööpaugusõda 7

Tarkpea 10

Luud ja labidas 14

Üks ratas ja teine ratas 16

ARGIPÄEVALOOD

Suur lumepall 23

Kalle kiri 24

Lövid 25

Valgel hommikul 27

Vanaema, Mari ja lumikelluke 29

Koit ja Mait 31

Käbisõda 33

Ime 34

Raamatuid valimas 37

Vaata seda Aadut! 38

Triibulised jäljed 40

Kaval Miku 43

Kahe otsaga Ants 44

Tülitsejad 45

Kullakarva viiekopikaline 46

Kõige ilusam kuusk 47

Seitse meenutust 50

ULMELOOD

Taskuraadio ja vargapoisid 65

Taskuraadio ja reisikell 74

Salapärane juhtum torniga majas 82

SEIKLUSJUTUD

Peaagu tondijutt 95

Metsatalus 102

P 82 Pukk, H.

Üks kirju kimp. Tln.: «Eesti Raamat», 1979. — 112 lk.,
ill.

Tuntud eesti nõukogude lastekirjaniku jutukogumik, mis koosneb neljast tsüklist: «Muinasjutud», «Argipäevalood», «Ulmelood» ja «Seiklusjutud». Need õpetliku ivaga lookesed on mõeldud nooremale koolieale.

70802-034

P M 901(16)-79 231-79

4803010200

E

E

P 82

II-III

Illustreerinud ASTA VENDER

Nooremale koolieale.

Холгер Пукк. ПЕСТРЫЙ СБОРНИК. На эстонском языке. Художник-иллюстратор Аста Вендер. Таллин, изд-во «Ээсти раамат». Тоimetaja V. Helde. Kunstiline toimetaja H. Tikand. Tehniline toimetaja R. Lillema. Korrektor H. Loik. ИБ № 1768. Laduda antud 7. 06. 78. Trükkida antud 27. 12. 78. Formaati 60×84/16. Kartograafiapaber. Kiri: super grotesk. Ofsettrükk. Trükipoognaid 7,0. Tingtrükipoognaid 6,51. Arvestuspoognaid 5,11. Trükiarv 36 000. Tellimus nr. 689. Hind 50 kop. Kirjastus «Eesti Raamat», 200090, Tallinn, Pärnu mnt. 10. Trükikoda «Oktoober», 200109, Tallinn, Kreutzwaldi 24.

P 70802-034
M 901(16)-79 231-79

© Kirjastus „Eesti Raamat“, 1979

